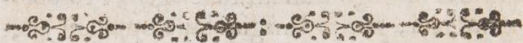

cretum meminuit] erecta, destruat veritatem, quam [ut ab ulteriori tandem Litigio in hac parte me eximam] per modum depositi potius relinquam Modesto Verino integram, quam velim, ut eadem veritas dividatur. Stamus interim ante tribunal arbitrarium benevolorum Lectorum, quo me jam secundo pertraxit ejusdem inquietudo Adversarii. Responzionem Modesti Verini, quam pag. 197. dedit ad objectionem, sicut & alias tangam in sequentibus cum Statuaria hac inquisitione conjunctis.

CAPUT SECUNDUM,

*An habitus Observantinus verè, & se-
toto sit Regularis, an solùm Apostolicus?*

Num. 1. Resolvendum imò, quòd licet doctissimus Suarez ex eò, quòd habitus non faciat Monachum, possitque tota Religio manere eadem mutato habitu, hoc sensu sustineat, habitum Religionis esse quid accidentale, aliis tamen cum *Rotario* Theol. Moral. Regular. Tom. 1. Lib. 3. puncto 1. N. 7. probabilius videtur, habitum cujuscunque Religionis pertinere ad substantiam illius, tanquam signum visibile unam Religionem ab alia discernens: quod quidem signum purè accidentale est respectu Dei, qui corda intuetur, respectu ta-

men

men hominum, ex oculari intuitu judicantium, substantiale est, & distinctivum unius Ordinis ab alio Ordine. Adde ex D. Thoma 2. 2. quaest. 183. art. 2. quod statuum, & Officiorum diversitas spectet ad Ecclesiae visibilis ornamentum, & decus. Ex quo colligunt Doctores, tantam in Ecclesia DEI Ordinum diversitatem valde conferre ad visibilis Ecclesiae admirabilem elegantiam, & pulchritudinem. Porro de substantia status Religiosi nedum est interior obligatio ad perfectionem acquirendam per Votorum Observantiam, sed etiam per aliquod signum exterius visibile & sensibile, per quod visibilis Ecclesia adstat tanquam Regina à Dextris Dei in vestitu deaurato, circumdata varietate religiosorum habituum. Unde & dimissio habitus in quacunque Religione gravissimâ mulctatur poenâ, pro quo inter alia vide Bullam Gregorii IX. quæ incipit: *Dudum apparuit*, apud Waddingum in Apologetico de prætenso Monachatu S. Francisci. Atque huic poenæ Bonifacius VIII. C. 2. *ne Clerici, vel Monachi*: voluit annexam Excommunicationem. Quæ omnia simul sumpta videntur satis probare, habitum Regularem pertinere ad substantialia. Quod & in terminis insinuat D. Thomas supra cit. art. 8. ubi postquam asseruit, Episcopum Regularem manere obligatum ad substantialia suæ Religionis, ait: *Et*

per consequens ad portandum habitum sua Religionis, qui est obligationis signum.

Num. 2. Requiritur autem unitas habitus tanta, & talis ad identitatem Religionis, quantum, & qualem Regula præscribit: quia intelligitur de substantia Religionis ut visibilis in tantum, ut per illum significetur talis talium Religiosorum Regulæ professio. Nam, ut habet *Passerinus* de hominum statibus Tom. 3. q. 188. art. 1. N. 21. Habitus est de substantia Religionis, ut est pars Ecclesiæ visibilis; & Religio, quæ nullum haberet signum, ex quo dignosceretur, non esset proportionata Ecclesiæ visibili: quoniam in ratione statûs foret invisibilis. Illud autem Innocentii III. Lib. 1. Decretal. tit. 31. cap. 13. *Habitus non facit Monachum*, intelligitur sine professione, utpote, quæ sola vera, vel præsumpta Monachum facit, & solemnizat votum, ut dicitur in Glossa super cit. cap. 13. *porrectum*. Dixi: *vel præsumpta*, nam, ut inquit Abbas apud Fagnanum super eund. loc. Num. 12. Habitus duntaxat non facit Monachum, sed tacita professio, quæ resultat quandoque ex habitus susceptione, seu delatione, Monachum facit.

Num. 3. Atque hæc non hic omittere, sed præmittere volui, ne *Modestus Verinus* mihi denuò imponat, quod quæstionem de habitu universim dixerim, esse de lana Caprina, & quærere nodum in scirpo, prout facit *Discurs.*

Polem.

Polem. pag. 197. Cùm tamen, si circumstantiæ Quæstionis, meorumque in Dialogo Contin. contextus simul loquantur, simile non dixerim, nisi de futili, & inutili dissertatione, de modo nodorum in Chorda, quo hæc E. g. ut Capucinica, præsertim in Marmorea statua differens apparet ab Observantina. Item de hoc, an Caputium, ex eo, quòd Regula præscribat habitum cum Caputio, habitui, & quidem essentialiter, debeat esse affutum, prout in Capucinis; vel an sufficiat, alio modo ante & retro esse affixum, uti est in Observantibus; an hoc debeat esse pyramidale, vel rotundum: ubi, si lana Caprina [quæ in proverbio est] nimium fortè displiceat, dicam esse quæstionem de acu, aut de alio acumine. Videat quæso patiens Lector *Discursum Polem.* loc. sup. cit. ubi eadem *Verina Modestia* nescio, quam paritatem de Confraternitate Sacræ Cordæ, & de denominatone Cordigerorum vulgò *Knodeler* adferens, vix me non facit sacrilegum, vel Religiosis Ordinibus injuriosum. Fortè secundum ipsum ne quidem liceret, quæstionem: an lignea sic dicta *Calepodia* de præscripto Regule sint, dicere inutilem, ex eo, quòd in certis locis Franciscani talia in pedibus portantes à vulgo *Calepodier* vocitentur. Explodendum me timerem, si ejusmodi nomina *Ornamentum infantium desuper ingesta* præsumerem venditare, de quo alibi agemus. Interim ad rem.

Num. 4. Resolvendum 2dò, quòd habitus Observantinus non sit nisi suo modo Apostolicus; verè tamen, & se toto est Regularis, seu Regulæ S. Francisci per omnia conformis.

Dixi in 1ma parte: niñ *suo modo*, quia ore & animo amplector, quòd eatenus sit *Apostolicus*, quatenus secundùm substantiam, formam, & figuram suam, unà cum sua Mozetta, seu collari versùs pectus nonnihil dependente, cùmque suo Caputio, non ad longum pyramidalis. sed magis rotundo, atque acu non assuto (licet hæc respectu Regulæ merè accidentalia sint) non à modica summorum Pontificum serie, sicque ab Ecclesia *Apostolica*, usque in hodiernum diem est, & manet approbatus. Imò & tali modo S. Franciscus non tam suam, quàm Sti Evangelii Regulam, ut debuit, voluit esse *Apostolicam*. Quia autem prima pars meæ resolutionis in proba 2dæ Partis satis apparebit probata, hinc

Probat 2da pars: Imprimis ex eo. quòd Ordo à S. Francisco institutus, tali habitus forma à sua *Institutionis primordio* usus fuerit; prout Decretum, & quasi sententia Pontificia suprà Cap. 1. Num. 3. ex Authenticis documentis constare pronunciat; Initialis autem Ordo (primordiali id non permittente fervore) non præsumitur, quantum ad hoc, contra præceptum Regulæ impegisse: adeoque talis habitus, totus quantum est conformis Regulæ. sicque

que regularis, & non solum Apostolicus in sensu M. Verini, qui Apostolicam duntaxat dispensationem cum vult esse legitimam. Ista quidem probatio ad Verinianum fragilem satis impetum (saltem assistente Modestia) se sola sufficeret; adjecerim nihilominus adhuc nonnulla, ne ab Apostolica illa sententia forte appellet, Mozettamque seu Collare à primævo Ordinis habitu Motu proprio, & ex certa scientia rejiciat: unde ducatur cautè.

Num. 5. S. Bonaventura, qui quinquennio ante obitum S. Francisci natus erat, & à cujus ordinatione primordialis habitus uniformitas, atque ordinata unitas (prout suprà Cap. I. n. 10. & 11. notavi) computanda venit, hic inquam in aureo suo, alisque etiam Ordinibus, & Religiosorum Societatibus usuali libello, quem *speculum Disciplina* intulavit part. 1. Cap. 25. testatur de Mozetta seu collari, Modesto Verino tam odioso, dicens: *Amplitudo, vel Longitudo vestimenti superflua, sive in Manicis, sive in Caputio, sive in Collario Caput est admodum fugienda. Et ibidem paulò infrà. Coaptatio quedam religiosa est decens, quadam indecens. Indecens est, si præter morem Religionis fuerit curiosa: ut Verbi gratiâ, si Caput Collarium quadam in Gyro replicatione juxta mundanorum consuetudinem coaptetur... aptanda est vestis, maxime circa pectus per applicationem ad Collum, ne Collum ipsum usque ad pectus, & interiores pan-*

ni hominum aspectui exponantur; quod irreligiosum est valde. Cavendum est circa portandi modum, ne quis pereffratur, ut, si os sub Caputio, vel mentum abscondatur. Contra ultimum non video, quomodo quis difficilius, quam Observans, vel Recollecta impingere posset, mentum scilicet, vel os in anteriorem partem immittendo Caputii.

Num. 6. Et quidem, cum pro certo teneatur, S. Bonaventuram Opusculum illud scripsisse, antequam fuisset Ordinis Minister Generalis (in Prologo enim Tractatulum hunc dicit, *per superiorum impositionem exactum*) colligitur, quod ipse introducendo in Ordinem Uniformitatem, non fuerit novæ Caputii formæ inventor, sed solummodo quæ Generalis ordinaverit, ut sublata diversitate seu aliquali in Ordine ab ante non prohibita differentiâ, omnes uterentur eâ, quæ ab antiquo inter hinc inde differentes erat magis usitata, nimirum illâ, quæ Juxta superius citatum Chyrogaphum, seu Decretum est Observantina, id est cum Caputio ab habitu facile separabili, sicque necessariò cum Mozetta, seu Collari, ne aliàs stante tali separabilitate, seclusoque illo Collari, nuda Colli contra honestatem nimium hinc inde parerent.

Num. 7. Dicit M. Verinus, *speculum* illud *Disciplina* esse conscriptum pro Novitiis. Sed Resp. Imò Novitios ibi non intelligi præcisè illos,

illos, qui annum probationis nondum impleverunt, sed qui Juvenes adhuc Religiosi sunt, & viam perfectionis incipientes: qualiter & me ipsum adhuc valde Novitium profiteor. 2dò si textus suprà citatus solos tangat Novitios nondum professos; vel ergo Sanctus monitum hoc dat ipsis Novitiis, vel superioribus pro Novitiis? non primum: quia rationabiliter concepitibile non est, Novitios nondum professos similia sibi pro libitu adaptare, sicque in illis secundum propriam Voluntatem excedere posse. Imò hoc in ipsorum potestate ponere, est contra textum Regulæ, ibi: *concedant illis p annos probationis*, ergo sibi ipsis eisdem pro libitu non faciunt, vel induunt, Neque etiam 2dum dici potest: aliàs necessariò debuisset sub Novitorum expressione sic ponere: *Amplitudo, vel Longitudo Vestimenti superflua sive in Manicis, sive in Caputio, sive in Novitorum Collario Caputii, est admodum fugienda*; cum enim etiam professi habeant Vestimentum, Manicas & Caputium, & soli Novitii, conformiter ad illam objectionem, habeant Collarium Caputii, fuisset utique illud ad superiores directum monitum valde obscurum, nisi illud, quod solis Novitiis singulare erat, etiam respectu ipsorum singulariter exprimeretur, quod tamen sanctus non fecit.

Num. 8. Confirmatur assertum ex eo, quòd S. Franciscus, ut refertur in Chronicis Ord, part.

part. 1. Lib. 1. Cap. 29. Fratri cuidam inobedi-
 denti mandaverit, ut extractum Caputium in
 ignem projiceret; unde mihi, nostrisque etiam
 Observantibus, & Recollectis eruitur, illud
 de facili fuisse ab habitu separabile, nec forti-
 ter nimis, & undequaque allutum. Quòd au-
 tem M. Verinus pag. 188. reponat talem assu-
 ti Caputii abscissionem utique potuisse fieri in
 detestationem talis delicti: esto, quòd sibi per
 hoc satisfaciatur; Observantibus tamen nullum
 de contrario injicit scrupulum, nec fortè apud
 alios de plano habebit verisimilitudinis assen-
 sum, quantumcunque illud ibidem (non se-
 cus ac tibiam tubæ comparans) exemplificat di-
 cens: *Rem cape à simili: si iudicis sententiam man-
 det, ut fur extemplo in furcam agatur, in eam agi
 non poterit, nisi postquam Lictor, & Reus ascen-
 sibus suis scalam ad id preparatam absolverit. Ità
 quoque inobedientis Caputium tunc in ignem proji-
 ciendum erat, postquam illud fuerat ab habitu Mi-
 selli resectum.* Quid clarius? timeo, ne aliquis
 Dominum M. Verinum ex Mentis distractione
 putet, verba pro farina obtrudere, aut saltèm
 verbis verba onerare, de uno multa, de mini-
 mo magna facere, & equidem principium pe-
 tere, nihilque probare. Interim S. Bonaven-
 tura opusculor. part. de confessione Cap. 3. sic ha-
 bet: *Cùm singula ad mentem revocaveris, ve-
 recundè vade ad sacerdotem, & depositio mantel-
 le humiliter genuflecte, & cum extracto Caputio,*

&

& Junctis manibus dices : Confiteor, usque : ideo precor, & hic incipias dicere peccata &c. Ast ne M. Verinus turpe Lictoris officium (quod & paternæ, & semper viscerosæ S. Patris correptioni supra non quadrabat) hic denuò adducat, libentissimè ipsi ultrò concedam, S. Bonaventuram pro solis hoc loco Novitiis fuisse locutum. Pro Observantina interim forma, totum nostrum intentum (nisi quis sinceris scriptoribus fictionem imponat) habetur ex eo, quòd *Chronologia Historico-Legal*is referens acta omnium Capitulum Generalium, pag. 26. agens de Capitulo Generali XII. in simul referat S. Bonaventuram Anno 1260. Narbonæ celebrasse Capitulum Intermedium, cujus acta & ordinata referens, post articulum 9. ponit, quòd sanctus ille Caputii formam alteram præscripserit, &, ut habitum à Pastoricio, quem fratres gerebant, religiosiori specie distingueret, & commodius daret Capiti fomentum, rotundum adjecerit cooperimentum, demisso ad scapulas antiquo cacumine, & ad pectus parte Orbiculari. Ecce Mozetta, quæ Colli nuda tegit, absque Caputii ad habitum affutura.

Num. 9. Nescio quis, nisi proprius fortè motus, R. P. Hierotheum in sua *Epitome* ad me, meumque primum de Anno 1743. *Dialogum* deduxerit, cum, ne incidenter quidem de habitu in illo disputaverim; quare, ut me paulisper pro aliqua respiratione ab ipso, ejus-

que

que Modesto Verino expediam, ad alium ipsos deduco adversarium, & quidem talem, cuius Authoritatem ob propriam sæpe factam confessionem, nullatenus debent rejicere, nisi ex autoritatibus id solum, quod ipsis arridet, velint arripere. Est autem hic Antonius Lucci, prout sæpe ab ipsis citatur, *Rationum Historicarum* præfatus Author, qui cap. 15. pag. 298. contra statuariam M. Verini, pro solius Capucinici habitus & Caputii genuinitate probandi, plures adducit antiquas statuas, quas evidenter ait demonstrare, habitum Conventualium esse genuinum primævi Ordinis Minoritani, à quo equidem sic asserto habitu, Capucinicus magis differt, quàm Observantinus, utpote, qui cum illo quoad Mozettam & Collare, à M. Verino tam constanter rejectum habet causam communem; & (præscindendo à qualitate panni & colore) solum differunt ambo inter se, per hoc, quod Collare Observantinum, juxta etiam antiqua Ordinis statuta, juncturas humerorum non excedat, sicut illos notabiliter excedit illud PP. Conventualium. Unde & idem Author concedit, juncturas humerorum *in his statuis parum, in aliis multum excedi*. Cum hoc ergo, mi M. Verine, tibi in hac parte non segniter pugnandum erit, si tamen ad Decretum Pontificium supra Cap. 1. n. 3. adductum non velis attendere.

Num. 10. Unum adhuc est, quod in proba
M.

M. Verini non capio, fortè nec ipse se capit, quia de duobus satis oppositis unum idemque facit; nam pag. 169. probandum assumit, quod primævum Ordinis Minoritani Caputium sit *quadratum ac pyramidale*; ubi non video, quomodo quadrata; quæ aliàs cum rotundis non conveniunt, Mathematicè misceantur cum pyramidalibus. Equidem commixtio illa ipsi necessaria fuit, tum, ut suum Boverium imitaretur, tum, ut paginâ seq. ad se traheret Authoritatem Bartholomæi Pisani, quem ad longum adducit; esto, ut ibidem videre est, nihil ad ipsius intentum dicat, nisi, quod S. Pater Caputium portaverit *quadratum, ac tanta longitudinis, ut faciem operiret*. Ubi nihil de pyramidalibus. Arturus in Martyrologio Francisc. ad diem 3. Augusti ex eodem Pisano, aliisque quàm pluribus apud ipsum citatis dicit, Caputium S. Francisci non fuisse rotundum, nec pyramidale, sed quadratum, seu quadratæ formæ, absque alio acumine, quàm quod ex figura quadrata, ejusque plicatione resultat. Adducit etiam habitum S. P. Florentiæ in Hetruria, aliùmque Assisii in æde S. Georgii (quæ est Monialium S. Claræ) asservatos, quorum Caputia ex oculatis testibus, dicit esse in *quadrata propè formâ parumper acuminata*, consequenter non pyramidalia. Ipse etiam M. Verinus in sua quadratura quidem constans, pag. 171. adducit Henricum Sedulium testem Observantinum

tinum, qui tamen de *pyramidali* ibidem ipsi nihil planè dicit. Ne autem Lectores extranei in terminis laborent: quadratum Caputium cum *Tossinano*, *Albaspina*, *Rousserio*, & *Vigorino* in Notis sup. Reg. Frat. Minor. cap. 2. Item cum *Rapinao* in Histor. Generali de Orig. Recollectorum, & aliis apud Arturum suprà citatis, ità explicatur: plica semel pannum quadratum, & extremitatem unam ad aliam oppositam jungens, habebis triangulum, ità ut duangulus sit inferiùs, alter angulus superiùs: unam deinde extremitatem duanguli trahe ad alteram, & habebis Caputium per tertium angulum superiorem moderatè acuminatum. Hæc sine præjudicio artis peritorum hîc adducere volui, qui aliàs de Minutiis istiusmodi, nisi ab Adversario inductus, disputare non assuevi.

Num. 11. *Dominicus Gubernantis* in suo *Orbe Seraphic.* Tom. 2. Lib. 10. cap. 5. n. 69. ad rem nostram scribit, quòd RR. PP. Capucini quadratum hoc Caputium per Bullam Clementis VII. *Religionis Zelus.* impetrârunt, quod tamen in pyramidale conversum (Boverius, etiam Mathematicæ terminos præteriens, quadratum & pyramidale unum esse, ac idem, nobis passim affirmat) tum verbo, tum scripto pro restituto S. Francisci habitu deprædicant. Hanc Vestimenti formam sibi appropriari, aliisque interdici à succedentibus Summis Pontificibus impetrârunt, Ex post sub Urbano VIII. atque

que protegente suo S. Onuphrii Cardinale, Pontificis Fratre germano, pro soleis, pro Mozettæ latitudine, pro Mantelli longitudine, pro Caputii decurtatione, pro aliis hujusmodi Minutiis, variis cum Regularibus (quos omnimodè à se voluerunt differre) litigârunt. Laudo quidem, ac commendo (quod à principio Ordinum Mendicantium fuisse legimus observatum) Regulares, sicuti per varias professiones distinguuntur, ità & habitus formalitate in extrinseco discerni pluribus de causis. Quod autem RR. PP. Capucini per habitum Franciscanum, atque per pyramidalis Caputii, simul ac protensæ barbæ gestationem ab Observantibus non distinguantur ad sufficientiam, capere nunquam potuerunt viri cordati. Equidem super hujusmodi controversiis deputati, pro distinguendo Capucinatorum habitu, tres Sacrosanctæ Theologiæ Magistri ex almo Prædicatorum Ordine, nempe Nicolaus Riccardi, Gregorius Donatus, & Franciscus Capiferreus. Simul etiam de S. Societate Jesu Doctissimi illi Joannes de Lugo, Joannes Lorinus, Ferentius Alciatus, & Thomas Pisdominus, post singulas Minutiarum prætensiones sedulò examinatas, tandem mense decembri Anno 1622. per propriam sigilli decisionem concordârunt: Longum illud & pyramidale Caputium, barbâque protensam pro amplissimo assignando distinctivo sufficere, prætensâ cætera tanquam inutilia rejecerunt: quasiverò ad statuendam in singulis Mi-

nutiis à PP. Capucinis distinctionem, Regularibus cæteris indicenda sit habitus, aut Calceamenti Mutatio; aut Cæteri Mendicantes sanctitatis famâ conspicui, atque sanctorum meritis abundantiores, nisi usurpato Capucinatorum habitu, vel titulo, eleëmofynas à Benefactoribus se habere desperent. Ità Author præcitat.

Num. 12. Graviori atque diuturniori contentione contra Recollectos Galliarum egisse narrantur, prout *Orbis Seraphicus* loc. cit. refert. Cùm enim Recollecti illi Caputium suum Quadratum, cum patenti tamen Mozetta ritè formatum (quamvis extrinsecus in acuminatum terminare videatur) ad eorum in Urbe diutiùs agitatum prætensionem, nullo modo vellent mutare; tandem per Cardinalem Caraffam, aliòsque à Pontifice deputatos coram Observantium Commissario Generali Curiaè Antonio de Ribera, & Capucinatorum Procuratore Generali actum est de ineunda aliqua Concordiaè via; respondente verò Capucino, se ad omnia paratum esse, dummodo Recollecti quadratum suum Caputium deponerent: Opposuit Observantium Commissarius, quòd devictâ etiam pro Capucinis lite, nihil ultra hoc petere posset; Recollectos etiam majori promptitudine quadratum Caputium suum deposituros, si Capucini pyramidali deposito, quadratum ipsis à Clemente VII. præfinitum, nullâque legitima

mâ Authoritate mutatum reassumerent; ostensioque Cardinalibus & coram extenso Recollectino Caputio, voluit, ut viderent, quantum à Capucinico distingueretur: unde Controversia illa, tot antea rumoribus agitata, in nihilum evanuit, sicut reverà etiam erat nihilo affinis.

Num. 13. Interim Caputium quadratum suprâ N. 9. explicatum, & juxta Authores etiam à M. Verino citatos in habitu S. P. Francisci relucens portant Recollecti, à quibus RR. PP. Capucini sufficienter sese distinguunt per pyramidale. Ubi notandum, quòd M. Verinus pag. 172. non ex Bulla aliqua, sed ex proprio motu loquatur, dum ibidem asserit à Pontificibus inhibatum, *ne Recollecti in Gallis, & Conventualium Reformati in Italia ... pyramidalia seu acuminata, sed rotunda Caputia ferrent.* Bulla enim Gregorii XIV. quæ incipit *Beati*, quam confirmavit Gregorius XV. per aliam: *Exinjuncto*, prohibitive de solis loquitur Conventualium Reformatis; atque etiam in posterioribus Litteris Urbani VIII. quæ incipiunt: *In supremo* PP. Recollecti (ut refert idem *Orbis Seraphicus* ibidem) variis ex titulis prætendebant se non esse comprehensos. Pessimè etiam ibi M. Verinus, seu noster sub ficto nomine Anonymus, ex constitutione: *Beati*: quam suprâ allegavi, & totam legi, simul Recollectis illis applicat illud Bullæ: *Rationabile est, ut, qui ex*

instituto *Regulæ*, atque in vita *Regularis Observantia* uniformes non sunt, etiam habitûs distinctione dignoscantur. Cùm Gregorius XIV. in illa Bulla nullatenus *Recollectis* (quos in tota Bulla ne quidem nominat) sed nominatim *Conventualium Reformati* illud applicet; nam in eadem §. 4. sic loquitur: „ Verùm, quia iidem „ Fratres, qui *Reformati Conventualium* dicuntur, ita consimiles iisdem *Fratribus Capucinis* incedere præsumunt, ut passim à populo pro *Capucinis* habeantur, & illis tanquam *Capucinis Eleëmodynæ* conferantur... Idcirco rationabile existimantes, ut, qui ex instituto *Regulæ*, atque vitæ *Regularis Observantia* uniformes non sunt, etiam habitûs distinctione dignoscantur. „ Interim pandatur rete hoc ante oculos pennatorum, ne aliàs *Recollectos* debeas intelligere *PP. Capucinis* ex Instituto *Regulæ*, atque in vitæ *Regularis Observantia* non esse uniformes, quibus tamen ex vi *Professionis* suæ coram Deo, & Mundo uniformes esse tenentur, nullam agnoscentes *Dispensationem*. Uade infidelis est allegatio

Num. 14. Porro, sicut *Anonymus* noster hic ex amore proprio non tam tutè, quàm astutè applicat, ita in sequentibus ex defectu propriæ inspectionis minùs verè citat. Nam pag. 168. *Hugonis & Brandolini*, vel hujus ex illo auctoritatem adducit, quasi tenerent in *Cap. 2. Regulæ* per particulam *Cum* præcipi unitatem, ac simul-

simultatem, id est (prout pag. 183. iterum repetit) Caputii ad habitum assuturam. Cùm tamen ipse Hugo [Brandolinum nunquam vidi] citato loco Regulæ ne vel verbulum habeat, ex quo id, etiam à longè erueretur: nam verbis illis Regulæ ad Professos: *habeant unam tunicam cum Caputio, & aliam sine Caputio, qui voluerint habere*; solùm postillando subjungit: *non potest pluralitas minor esse duabus numero. Non necessitatis excessu duas tunicas habere, & non plures, Regularis est forma; plures verò duabus habere, dispensationis est Regula, auctoritate illorum, quibus datum est Fratribus providere secundùm loca, & frigidas Regiones, sicut necessitati viderint expedire.* In quibus verbis (minùs in sequentibus & præcedentibus) nihil sanè reluctet de asserta habitûs cum Caputio unitate, & simultate.

Num. 15. Interim (salvo titulo) Modeste Verine, nemo Capucinatorum Religiosissimum habitum censurat, nemo irregularem dicit, esto, quodd pro se in qualitate primævi Ordinis habitûs, Pontificiam sententiam, similem illi, quam suprâ cap. 1. N. 3. attuli, non habeat; unde nec te propter Observantinam, ut asseris, irregularem formam debes turbare; licet enim Observantes Caputium habitui acu assutum non habeant, sed affixum; habent tamen unam tunicam, seu habitum, prout Regula præcipit, *cum Caputio.* Cur enim illa non posset dici

tunica cum Caputio, ad quam ex sua adaptatione Caputium tam necessariò pertinet, ut sine illo aliquis Recollecta, vel Observans honestè non compareret, propter nodos Caputium ante, & retro affigendi, ipsi tunicæ annexos; Imò remoto à tunica Observantina Caputio, per illius à retro incisionem, tergi nuda indecentiùs apparerent. Priùs autem assertam Caputii ad habitum affixionem non habent nostri Novitii, sicque habent tunicam sine Caputio; atque hi insuper ad præscriptum Regulæ, portant *Caparonem usque ad Cingulum*, quod est potissimum Minoritanorum Novitiorum insigne, eorundemque à Professis distinctivum. Unde S. Bonaventura in Expositione Regulæ cap. 2. his verbis: & *Caparonem usque ad Cingulum*, postillando immediatè subjungit: *ut more antiquorum Religiosorum distinguantur habitus Novitiorum ab habitu Professorum. Ab ista autem generali Lege excipiens* (scilicet S. Franciscus in Regula) *addit: nisi eisdem Ministris secundum Deum aliquando aliud videatur. Ex hoc verbo S. Francisci procedit, ut istud Novitiatùs insigne paucissimis concedatur: quia crescente vanitate non est mirum, si humilitas minuat. Ex quibus S. Bonaventuræ verbis patet, quòd alia, quoad habitum Novitiorum Ministris Provincialibus, in ipsa Minorum Regula, concessa dispositio tunc temporis magis fuerit in usu, quàm modò, dum jam rarissimè Novitiis statim concedatur habitus.*

habitus Professorum. Pro hoc etiam Hugo de Dina supra citatus sic postillat: *Probationis dantur panni: nisi eisdem Ministris aliud &c. non secundum propriam voluntatem, sed secundum Deum, pro honestate & utilitate Ordinis, & conditione Recepti, aliquando videtur; tunc enim possunt ipsi (scilicet Novitio) dare habitum Professorum.* Quod ipsum si M. Verinus in Hugone (qui supra ad ipsius intentum ne vel verbum habet) legisset, depotuisset forsitan nimium scrupulum, ex quo pag. 183. loquens dicit: *Imò, si particula (Cum) hanc ex Regula sensum non facit, Observantes aequè ac Capucini in Regulam continuâ transgressione peccabunt: eò quòd eorundem Novitii habitum non sine, sed cum Caputio gestent.* Cui ego superaddo problematice hanc quaestionem: An Ministri Minoritani continuâ in Regulam transgressione peccarent, si Novitiis non concederent, nisi duas tunicas sine omni Caputio, ita, ut intelligere vellent, particulam sine tam assutum, quàm inassutum, aut affixum, imò omne Caputium excludere? Fortè tunc magis literaliter portarent duas tunicas sine Caputio. Interim de hoc non disputo, ne, cum in contrarium tam apud Observantes, quàm Capucinos bene ordinatis, dicatur mihi: *Unde tibi ista sapientia Fili mi? quia supra traditiones Patrum tuorum erigis cerebrum contra illud, quod C. ne innitaris. 5. de Constit. dicitur: Prudentiæ suæ innititur, qui ea,*

qua sibi agenda videntur, Patrum Decretis præponit. Et instituta Majorum pro lege tenenda sunt, ut habetur C. in his 7. de Consuetud. sicut enim alii, ita & (ni fallor) Observantes Recollectique habent Patres & Majores suos sanctitate præstantes, requirentes modos Musicos, & præceptorum Regulæ carmina narrantes, in quorum etiam testamentis, seu circa Regulam traditionibus, nulli Pontificiæ dispensationi, aut Legis nos ligantis vulnere innixis, stetit, & in securitate stabit semen eorum, & cum semine eorum permanent bona Regulæ.

Num. 16. Hanc quidem Patrum non spernendam traditionem M. Verinus Observantibus & Recollectis in aperto non negat; attamen, plius volens significare, quam dicere, traditionis Observantiæ à Regula deviationem non obscure variis locis insinuat, atque imprimis Regularem Minoritanæ Familiæ habitum, quoad alios contra præceptum Regulæ interruptum, usque ad adventum PP. Capucinatorum reservat; unde totum suum *Mysterium Discurs. Polem.* pag. 179. Sacrosanctis Sacramentis ita comparat, dicens: *Vides itaque, quod sicut Mater Ecclesia quibusdam suis Filiis quedam Sacramenta, quantumvis ad salutem necessaria, non absolute, neque semper, sed usque dum præstanda præstiterint, salubriter, ac justissime negat, ita & ipsa eadem Apostolica sedes gestationem Capucinici habitus, quamvis in Regula juxta sensum*
scripto-

scriptorum Franciscanorum præscripti, Franciscanus ceteris, aliisque omnibus, qui Capucini non sunt, aut esse nolunt, interdiciendam censuerit, usque dum ad Castra Capucinorum transierint; quatenus, ut Gregorius XIV. supra cit. ait; qui ex instituto Regula, atque in vita Regularis Observantia uniformes non sunt, etiam habitûs distinctione signentur.

Num. 17. Quid de hoc posteriori asserto Gregorii XIV. sentiendum, & quàm sinistrè hoc ad Observantes & Recollectas extendatur, utpote de quibus Papa nullo modo loquitur, revide supra N. 13. ubi in contextu Bullæ invenies verum hujus prohibitionis motivum. Ne scilicet, nominatis ibidem *Conventualium Reformatis*, cum PP. Capucinis in habitu similes apparerent, horum loco eleëmodynæ conferatur. Nihil autem invenies de posthumo per M. Verinum piâ nimis confidentiâ asserto Motivo; quasi soli PP. Capucini præstanda præstarent, aliisque veluti non sat dignis, aut dispositis forma illa habitûs salubriter, ac Justissimè Apostolicâ prohibitione subtraheretur, usque dum præstanda præstiterint &c. De reliquo Mysterosam hanc contra alios Minoritas, quantumcunque, etiam seclusâ formâ habitûs, ad Regulam Reformatos, si non ex æquo latam, saltèm devotè conceptam sententiam (benevolorum Lectorum cum discretionè deferens Judicio) ex professo non tangam. Hoc tamen pro excusatione adjecturim:

rim; me quidem in Dialogo Contin. pag. 180. determinationem formæ, figuræ, reliquorumque Minoritani habitûs accidentalium per ipsum Regulæ Conditorum, Juxtaque declarationem Clementis V. & Joannis XXII. judicio Ministrorum relictam, non nisi sub sufficiente disparitatis protestatione comparasse Determinationi Materialium aliquorum Sacramentorum, quam Christus (qui equidem solus Author Sacramentorum est) Ecclesiæ suæ pro temporum diversitate faciendam reliquit. At M. Verinus, quasi oblitus suus, & illorum, quæ per decem paginas ab ante ipse dixerat, pag. suâ 185. me propterea vix non sacrilegum suâ peroratione constituit, & equidem multò altius, quàm ego, intonat, & reverà excedit. Ego namque in sola determinationis ratione paritatem posueram, adhuc cum protestatione; ille sinè tali ad ipsa Ecclesiæ Sacramenta suâ comparatione accedit: dum alios præter RR. PP. Capucinos, ità dicit à veritate habitûs prohibitos, sicut nonnulli ab usu Sacramentorum per Ecclesiam pro tempore ex præstandorum defectu arcentur. Ego ibidem non loquebar, nisi de nonnullorum Sacramentorum Materialibus, quæ sub propriis suis formis naturalibus de se, & ante determinationem formæ Sacramentalis, merè naturales, & à potestate Ecclesiæ per Christi voluntatem dependentes, proindeque meæ comparationi magis connaturales, & impossibiles sunt. Imò dum M. Veri-

Veri-

Verinus de plano procedit, ego hoc totum, quod jam dico, sufficienter ibidem expresseram dicens: Sic Christus Dominus aliquas Materias, & formas Sacramentorum [qua tamen majoris sunt momenti & dignitatis] ita instituit, ut maximam in iisdem determinandis amplitudinem reliquerit Ecclesie, V. g. in Sacramento Ordinis instrumenta & verba, quibus potestas tradita sufficienter exprimeretur: in Matrimonio Contractum legitimum ita requisivit, ut ejus solemnitates, & conditiones etiam essentielles, Ecclesie determinationi, & ordinationi subjecerit. Cur, quæso, meam istam parenthesin protestativam omittit *M. Verinus*? Quod mihi insuper veluti *Neoterico* docenti pag. 187, ironice objicit: quasi mirum esset Bartholomæum Pisanum in suo de Conformitatibus S. Francisci ad Christum libro illiusmodi meæ conformitatis habitus ad Sacramenta fuisse oblitum; sanè non est adeo mirum: quia prælaudatus Pisanus Mysteriosas solummodo, & miraculosas conformitates adducens, non ad meam quæ naturalis est, sed potius ad illam, quam *M. Verinus* pro Capucinorum habitu tam sanctam & Mysteriosam facit (si substitisset) reflectere debuisset, quod tamen non facit. Interim fateor, quòd *Neotericus* sim, consequenter hoc nomen, quod majus me est, libentissime accepto, etiam usque adeo ab eo, qui post me scribens, primo suo publicato scripto, quod *Epitomen Historicam* intitulavit, Dialogi mei

mei de anno 1743. qui ad ipsum nullatenus pertinebat, primus, & usque modò unicus aggressor fuit.

*Examinantur Solutiones Objectionum
post Quast. XI. Discursus Polemici.*

Num. 18. Nonnullas novem Objectionum solutiones, quas M. Verinus in Discurs. Polem. per septendecim paginas ponit, jam in corpore Capituli pro occasione tetigimus, reliquas hìc non minùs verè, quàm Charitativè suscipimus examinandas, ne in opella nostra tanta sit brevitatis, ut non sit satis, atque ut prudentis Lectoris iudicio utrimque, *quod infirmum est, inutile inveniat*, Sap. 2. cap. Circa primam Objectionis solutionem, de objecta mihi lana Caprina, vide suprà Num. 3. ubi & tangitur alia similis, quam M. Verinus ponit pag. 197. Cæterùm pag. 173. & sequent. Genuinitatem formæ habitûs, & Caputii Capucinici vult eruere ex eo, quòd saltèm unus titium Minoritanorum Ordinum necessariò debeat repræsentrare illius habitûs formam, quâ Seraphicus Pater inter vivos est usus; & dicere nullam ex istis assimilabilem esse, omnèsque à primæva forma recedere, solùm dicit, quod possit *insipientia fingere*. Ast (paulò post addit) „ picturæ vel scripturæ hanc „ Epigraphen addere: *Vera habitûs Franciscani* „ *forma*: nemo non providè, meritòque causabitur, eò, quòd inde dissensiones, & mur-

„ mura

„ mura &c. „ unde etiam subjungit , sacram
 Congregationem talismodi inscriptiones in hunc
 finem inhibuisse adhortante Apostolo : *ne ponatis
 offendiculum Fratris*. Item : *videte, ne forte
 hac licentia offendiculum fiat infirmis*. Et equi-
 dem contentiones , quas primò incepit meus
 Adversarius , in suo Modesto Verino continuans
 multiplicat , contra finem S Congregationis ab
 ipso met assertum , utpote contra quem non minùs
 pugnant asserta personarum , quàm Inscriptiones
 Imaginum : *Lex enim habet locum, ubicunque
 locum habet ratio Legis*. L. fin. ff. de Jur. Confir-
 mationem hujus deinde petit à Doctissimo Patre
 Pagni , quem propterea *Magistrum Seraphi-
 cum* vocat , esto viri hujus , fortè adhuc viventis,
 humilitas titulum hunc sibi subtrahens , illum
 S. Bonaventuræ libenter relinquat.

Num. 19. *Respondeo* : Imprimis aliud est,
 habitum aliquem Minoritanum , quoad formam,
 & figuram esse genuinum illum , quem S. Fran-
 ciscus vivens portavit , quod variantibus hinc
 inde terminis M. Verinus pro Capucinis privativè
 præterdit ; & aliud , habitum aliquem esse illi
 assimilabilem , quod præterdunt omnes tres
 Minoritanæ Familiæ , saltèm quatenus eorum
 habitus non discordat cum Regula , vel ut Jacet,
 vel legitimè dispensata. Imò plùs dico : in acci-
 dentalibus aliud est , loqui de habitu , quem
 portavit S. Franciscus ; & aliud de primævo ha-
 bitu Ordinis , immediatè post difformia habi-
 tum

tuum initialia , ad uniformitatem reducti indagare: Primum quoad singulas Minutias nulla Minoritarum Familiarum attingit , nec desuper inquietantur , sicut nec Marianus Carmelitarum Ordo pro punctualiter attingenda S. Eliæ habitus forma sese perturbat. A secundo autem, scilicet à primævo Ordinis habitu , eadem Minoritanæ familiæ nec totaliter recedunt , nec aliqua illius formam sibi cum majori fundamento appropriat , quàm Observantina , idque ex Decreto, seu sententia Pontificia pro Vaticana Statua Cap. 1. N. 3. à nobis adducta. Ubi si per M. Verinum , ex Statuis argumentantem , idem sit *robur Codicis , & Statua* , pro Observantibus habet utrumque , adeo , ut causâ hæc jam finitâ , & sopitâ , hi non videantur amplius debere desuper inquietari , utpote habentes exceptionem litis finitæ. Judico quidem , quòd de ista Decretiva tam fictus , quàm realis meus Adversarius , nihil sciverit : Ast in Scriptore , & Aggressore præsertim , *paria sunt scire , vel scire debere , sicut paria sunt esse , & esse debere* , ut inquit Gloss. in L. *Qui cum alio ff. de Reg. Jur.* & aliunde illa , quæ publicè fiunt , & de Jure existunt , non præsumuntur ignorari : ubi *imperitia culpa adnumeratur* , L. 132. ff. de Reg. Jur.

Num. 20. Quòd nulla ex Minoritanis Familiis veram , propriam & integram formam Caputii S. P. Francisci modò ferat , vel habeat,

Artu-

Arturus suprâ cit. ex pluribus deducit Authoribus, quos citat. Quod ipsum, si ad capium cujuslibet prudentia foret absurdum, sanè idem absurdum, ante RR. PP. Capucinorum adventum, per sæcula Ordinem infecisset, quod nescio, an sit satis ædificatoriè dicendum. Deinde nec RR. PP. Conventuales omnimodam illam formam prætendunt, nec Recollecti illam habent, aut Reformati, vel ità dicti Discalceati nostri: quia etli eorum Caputium magis quadratæ formæ (de qua suprâ N. 10.) approximet, retinet tamen adhuc communem cum Observantibus *Mozettam* ante pectus circumpendentem. Denique, ut probat *Arturus*, nec RR. PP. Capucini possident: quia licet præfatâ *Mozettâ*, ac repando circa Scapulas eorum Caputium careat, nihilominus inquit, ità acuminatum est, ac pyramidale, ut omnino sit alienum à quadrata forma, quâ *S. Franciscus* utebatur in suo Caputio, quod eundem habitui fuit assutum. Unde Hieronymus Cortesius apud eundem *Arturum*, ingenuè fatetur, priscos illos Fratres Minores habuisse acumen aliquanto prominens, non verò aded protensum, sicut modò portant PP. Capucini. Idem confirmat *Waddingus Tom. 1.* ad annum 1208. ubi de formâ Caputii *S. Francisci* sub his verbis legitur: *Religiosissimi Patres Congregationis Capucinorum plus ceteris ad hanc formam accedunt, si non excedunt; nec enim tam oblongam, & acu-*

minatum, ut illi ad Scapulas dimittunt, facile judicaverint S. Patrem gestasse, Imagines certè antiqua, qua Statim à Francisci obitu depictæ sunt, in multis Cœnobiis Hebruria, & Umbria, non multùm prominuisse retro Acumen Caputii, apertè probant. Unde, si M. Verinus pro ipsis aliquid petit, habet Authores, quos in hac Materia citat, etiam Observantinos pro se; si autem totum exigit, à nullo hoc accipit.

Nam. 21. Interim respectu intentionis Regulæ, sicut Sacræ Capucinatorum Congregationi omnia in hoc passu benè, sic nec Observantibus, aut Recollectis aliquid malè; Nam (si non vertiginosè, sed Charitativè loqui velim) utrinque habent habitum Regularem, id est per omnia conformem præceptis Regulæ, quæ Minutias illas (nisi fortè secundùm prurimum alicujus cerebri non satis purgati) non tam curat, quàm Ministrorum discretæ & conscientiosæ dispositioni determinanda relinquit; idque, ut ipsa Regula continet, *Secundùm loca, & tempora, & frigidas Regiones*. Salva itaque sunt tam nobis, quàm RR. PP. Capucinis substantialia: *Cætera disciplina ac Conversationis admittunt novitatem*, ut inquit Tertullianus de *Virg. Velam. Cap. 1.* & S. Bonaventura non diffitetur Regulæ nostræ in singulis Minutiis Claritatem, dum in Declaratione ejus ait: *Mos est hujus Regula ex similibus similia intelligere, & Minora in majoribus applicare.* Unde etiam

etiam Joannes XXII. in Constitutione *Quorundam Extravag. de verb. signif.* postquam in conformitatem Prædecessoris sui Clementis V. (Cujus extravagamem *Exivi*; etiam allegat) declarasset, dispositionem quoad formam, & figuram tam habitus, quam Caputii eò convenientius Ministrorum Judicio relinquendam, quò Regula S. Francisci de ejusmodi accidentalibus nihil determinat, sicque, ut loquitur, *id ipsum declarare compellimur...* sicque quodammodo eadem urgente necessitate, æquitate non impari, vero sensu, veròque id Regula suadentibus intellectu. Subdens deinde suæ declarationis ulteriorem rationem, tuo modo pulcherrimè discurret: *Non enim particularium omnium certa potest dari scientia, neque horum, quæ infinita sunt, contingit fieri disciplinam. Non ars, non Regula circumstantias singulas, accidentiaque complectitur; habent enim in illis Minores subesse Majoribus, illis obsequi, illisque intendere; non in certis solum, verùm etiam in dubiis & incertis præsumunt (scilicet superiores) quibus obediant, præsumunt, quibus obtemperent, Disciplinis, ut illarum finis egregius debitis subsequentium Ministeriis subsequatur. Sic judicans cuncta rimatur, & discutit; Leges applicat casibus, & Canonum Decreta secernit. Sic morbus aggravans medicum, sic virtus constans in medio, sapientem, prudentemque deposcit: ne, si quis regatur, ut appetit, confestim corruat, ut*

querit ... Sententia namque variantur, ut Capita, & crescit in stolidis opinionibus phantasia.

Num. 22. Motus autem M. Verini in ventilata hic genuini habitus obscura præensione, vix capio: in continuis enim dictorum, præensionumque variationibus, quandoque remissè, quandoque fervidè nimis incedit; mox quasi nihil, mox veluti omnia petit. Paginam namque 166. quasi manum tendens, & cum aliis, latis pacificè causam communem faciens inquit: *Ubi tamen Lectorem premonitum volumus, hic à nobis non queri, quam Minorum Congregatio incedat in Vera, & omnimoda habitus Franciscani forma? sed solum convenientibus modis ostendi, quòd Capucinis super forma habitus, quo induuntur, nullo modo nihil [vult dicere: nullo modo aliquid] objici valeat; sed & is propius, ac verius, quam alii, ad primævum habitum Minoritanum accedat.* Et hoc ex nostro M. Verino fit primum. Pro secundo pag. 178. magis de pectore loquitur, dum Capucinorum habitum aliis prohibitum allegans, subjungit: *Qua prohibitio, non absolutè, ut liquet, sed conditionatè petit intelligi, quòd nimirum, si quis veriore, primævo similiore, ac (NB.) juxta Regulam Minorum qualificatum habitum vellet assumere, hunc liberè assumere possit, ac non nisi sub hac lege, ut cum assumptione talismodi habitus, assumat quoque Capucinici Instituti rigorem.* Ubi, ut Mystrium, capias, debebis unà cum aliis,
etiam

intelligere Recollectos, aliosque in Observantia Reformatos, ideo à verioritate habitus exclusos, quia sese à rigore Minoritani Instituti pariformiter excluderunt ; atque veritatem habitus ita expectasse reditum rigidioris Instituti, ac si non nisi in hujus concessus fuisset remuneracionem ; quæ mysteriosè sumpta sonant Boverium asserentem *communem Ordinis à Regulari Observantia lapsum* : quæ tamen ejus verba à Sacra Congregatione condignâ sunt castigatione prohibita, & in Boverio correcto omiſſa. Pro abbrevianda tamen responsione ad hoc 2dum, ex clariori antecedente, scilicet ex Decreto Pontificio superiùs cap. 1. N. 3. relato, non minus dico : *Qui formam habitus, quæ universus Ordo Minorum (ut ex documentis authenticis Pontifici constat) à sua Institutionis primordio usus fuit ; & consequenter, qui habitum juxta Regulam satis qualificatum vult assumere, cum assumptione talismodi habitus Ordinem pariter Observantinum debet assumere.* Si hoc meum dictum humilitati Minoritanæ non per omnia congruat, dicto tamen dictum quadrat ; & aliunde terminus artis est : *obliquum, si quadrat obliquo, tunc est rectum.* Imò, prout Thales Philosophus ait : *Virga curva umbram faciens, rectum facit.*

Num. 23. Nunc, quantum ad unum mi Modeste Verine ! quæro, quis unquam ex nostris RR. PP. Capucinos (quorum ego honorem

debitum rationabilius observo, quàm tu) quis inquam ipsis irregularitatem sui sacri habitus objecit? quis detuper aliquando quæstionem primò movit? an tibi fortè adversarios fingis, ut disceptare possis? ego saltèm (adduc alium) in nullo meorum Opusculorum contra habitum Capucinatorum ullatenus pugnavi; sed solùm contra aggressores defensivè me habendo, Observantiumquè habitum justificans, argumenta contraria ad requisitionem solvere studui. Sanè, non Observans aliquis vel Recollecta, sed Recollectina duntaxat forma habitus, Muta & innocens, Boverium olim pertraxit, ut aliquando in *Tractatu speciali part. I. N. 1.* ità contra Observantes peroraret: *Errorum eorum, qui quadrati (id est pyramidalis, prout ubique pro eodem sumit) Caputii formam à B. Francisci institutione alienam fingunt, esse tam apertum, ut nullà tergiversatione, aut ratione honestari queat.* Insuper addebat: *novum, ac planè intolerabilem sibi ad præsidium errorem adsciscunt, quo omnem penè B. Francisci honorem depascunt, ac Minoritarum & Religionis gloriam in discrimen adducunt.* Diceres profecto pyramidale Caputium pro ipsa Minoritana Religione sumi. Tandem N. 3, addit: *En quales violari habuùs anfractus incidant, qui Scapulare & lunulam (id est Mozettam; seu Collare Observantino-Recollectinum) cum Novitiorum, & Professorum habitu conjungunt; bona latinitas.* Atque hæc

hæc erat aliquando Boverii contra Observantes, Recollectosque prolata, ex dictatoria severitate, sententia. Modestus Verinus post suum P. Hierotheum, verba quidem, sed non sententiam mutavit; unde per ipsos forma Observantina est solum *contra præceptum Regula*, contra *habitûs Minoritani essentialia*, atque etiam alia, quæ nostro *Verino* suggerit sua *Modestia*. Forma Observantina juxta ipsum proinde irregularis est, ac ex dispensatione solum Apostolica: non aliter, ac si ab accusatione Observantium suam deberent illi mutuare panegyrim, qui aliunde perquam laudabiles sunt, neque indigent gloriari in illo, in quo, nihil ad perfectionem faciente, etiam imperfectiores, & peccatores gloriari possunt. Sint illi, uti omnium, sic etiam Observantinâ confessione præclari, sint præclarissimi: equidem *nihil est tam præclarum, aut tam magnificum, quod non moderatione temperari desideret*; ut inquit *Valerius Max.* si Observantes, & [ut in hâc Patria sunt) Recollecti, ex sua Observantia præcepti Regulae ad habitûs formam spectantis, similem laudem non mereantur acquirere; retineant saltèm illam, quam secluso Impugnato re habent; nam, ut ait Plinius *ædus*: *Multò difformius est amittere, quàm non acquirere laudem.*

Num. 24. Si noster [S. T.] Modestus Verinus esset Religiosus, & quidem Capucinus,

deberet suo modo percipere gaudium accidentale ex Societate Observantina, seu ex eo, quòd nedum ipse, ejúsque Religiosissima Familia, sed & Corpus Observantinum, ex Recollectis, aliisque Reformatis infimul coalescens, ex simili professionis obligatione observaret Regulam S. Francisci ad litteram, id est recusatâ, & exclusâ omni dispensatione Pontificiâ. Ast obstare videtur defectus Observantinus, si non quoad alia, saltèm quoad præceptum Regulæ circa habitum Professorum disponens; unde pag. 180. (ut urgente Verina Modestiâ nos à peccato excuset) Summorum Pontificum, signanter Joannis XXII. in Extravagante *Quorundam &c.* de plenitudine potestatis Indulgentiam in nostrum favorem adducit, tanquam, qui Ministris indulisset, *ut de habitûs & Caputii Longitudinæ, Latitudinæ, Grossitiæ, & de aliis eorundem accidentalibus formis judicare, ac disponere possint.* Ex quibus (subjungit) sanè nihil aliud colligi, inferrique valet, nisi, quòd *Caputium habitui inassutum portantes, salvâ id conscientiam faciant, videlicet ob indulgentiam aliquorum Pontificum; nullo autem modo sequitur, quòd assutura Caputium ad habitum, à sola superiorum, & non à Regulæ dispositione dependeat.* Quæ tamen dicta sua (quantumcunque pro Recollectis doctrinalia) ut ipsemet iterum destrueret, in Resp. 2da (postquam, ad pristinum Spiritum rediens, assuturam Caputii Minorita-

noritano habitui essentialem denuò inculcasset, atque absolutionem iterum retraxisset) immediatè subjungit : *Ex quibus admodum probabiliter sentire & concludere licet; quòd suprà memoratus Pontifex de Minoritani habitûs & Caputii accidentalibus formis in Extravagante sua loquens, de assutura Caputii ad tunicam, sive de Caputio quâ assuto, nec quid disponat, nec superioribus quid preestatis id alterandi concedat; eò quòd Capurum, quâ tale, id est assutum, inter Franciscani habitûs accidentalialia, de quibus solis Pontificia constitutio loquitur, referri non queat, sed verè sit, ac reputari (NB. non addit: ab omnibus) debeat ejusdem habitûs altera pars essentialis per Regulam præceptivè præscripta.* En breve gaudium ! dum nostra non assutura Caputii declaratur ob Pontificiam *Indulgentiam* à peccato libera, & equidem simul nobis inculcatur, Pontificem circa illam nihil superiorum dispositioni concessisse: misera proinde foret, & semper futura vaga Recollectorum conscientia, si ad Modesti Verini deberet se vaga dogmata regulare : nam, ut inquit Plautus : *non liberat podagrâ calceus.* Interim Observantes, Recollectique non cum Jona sub hædera foliis inquieti ; sed cum Elia sub umbra Juniperi sedent securi.

Num. 25. Imprimis ad hasce repetitiones ego pariter de assutura repetens adduco auctoritatem P. Marchantii, viri, quem ob doctri-

nam cum pietate, & Zelo Regulæ conjunctam Summi Pontifices suis litteris specialiter honorârunt, quémque nativa ejus Recollectina Provincia suum Reformatorem nominat; hic in sua *Expositione Reg. Cap. 2. tit. 3. q. 1.* quærens an tunica professorum cum Caputio requirat necessariò Caputium sibi assutum; Respondet: *ex vi verborum Regula necessariò non requirere, quia nullum est verbum, quod illud aperte insinuat: gestare enim tunicam unam cum Caputio, nihil aliud est, quàm simul cum tunica habere Caputium, si non assutum, saltèm moraliter annexam, ut forma quidem artificialis habitûs, quæ ex natura sua requirit aliquam conjunctionem, sed non necessariò aliquam unionem, sive realem conjunctionem.* Neque ullus alius, quantumcunque conscientiosus antiquus Regulæ Expositor ipsi assignatur contrarius, nisi fortè citaretur sinistrè, ut Hugo de Dina suprâ. Idem Marchantius in fine q. 2. adjungit: *aliqui hic (utique Boveriani) necessitatem assutura voluerunt probare ex eo, quòd Regula dicat: habeant unam tunicam cum Caputio: Vim facientes in præpositione (cum) quasi assuturam indicaret. Verùm hoc nimis quesitum est: nam in testamento dicitur: eram contenti unâ tunicâ &c. cum Cingulo & braccis: nemo tamen tunicam cum cingulo, & braccis congruè assuendam asseret.* Cum quo ego proinde locutus fui in *Dialogo Contin.* Etiam reducens multiplicandas circa formarum

narum Minutias quaestionum ambiguitates ad lanam Caprinam: Nam & idem conscientiosissimus P. Marchantius, totius quondam Nationis nostrae Germano - Belgicae Reverendissimus Superior, ac Commissarius Generalis, quaestionem suam de forma & figura Minoritani habitus ita concludit *Utrumque verò modum Caputorum approbat Ecclesia pro Regulari Observantia, & Congregatione Capucinatorum respectivè. Disputatio itaque tota de lana Caprina est; ignoscit mihi Lector & hanc temporis facturam.*

Num. 26. Nunc ascendam magis explicitè ad contradictiones, vel saltem doctrinae Veritatis obscuritates. Ut supra praetenditur, per Indultum Joannis XXII. in Extravagante: *Quorundam*: habetur, quòd *Caputium habitum inassutum portantes, salvà eà conscientia faciant*: quia hic Pontifex Ministrorum id arbitrio indulget. Et parum infra Modestus docet, Joannem XXII. quoad assuturam nihil disposuisse, aut superioribus quid potestatis eam alterandi concessisse; ergo in hoc assutionis praeepto dispensati sumus, & non dispensati: salvà conscientia facimus & simul contra permanentem Regulae obligationem peccamus. Fortè, ut Modestus Verinus eò securius unam nobis veritatem diceret, dicit opposita, quorum unum (saltem post Decretum Dei) est determinatè verum. Interim S. Augustinus Epist. 166. inquit: *Qui docet repugnantia, non tantum errare non desinit, sed*

errorem conjungit cum veritate, qui utique error est gravissimus. Concussionem suorum dictorum videtur quidem M. Verinus aliquantulum advertisse; unde, postquam conscientiam Observantiam in sat claris terminis per *Indulgentiam Joannis XXII.* exonerasset (meditans illud, quod immediate post dicere volebat) à Joanne XXII. nonnihil declinans ait: *videlicet, ob Indulgentiam aliorum quorundam Pontificum;* quos tamen non nominat, ut ex determinato faceret confusum. Alios sanè nominare non potuisset, quàm Nicolaum III. & Clementem V. quos Joannes XXII. allegans, suamque illorum *Declarationibus* addens dicit: *Nos post horum super intellectu, & Observantia Regula Ordinis Fratrum Minorum Declarationes salubriter editas, solidas quidem, claras, & dilucidatas, multaque maturitate digestas, Nostras, Domino favente, indubias ipsorum Praedecessorum Declarationibus Declarationes adjungamus, sicque dies diei eructet verbum, & nox nocti scientiam manifestet: ne perperam paucorum dicti Ordinis Fratrum (quod absit) inscitia recta ipsarum Declarationem verba convertens in devium, illaque suis (eis profecto contraria) accommodans sensibus, ingrata Deo, superioribus contrumax, profecto Ordini detrahens, odiosa Confratribus, unionem scindens (si valeat) reddatur, ac grave in populo scandalum allatura &c.*

Nam. 27 His ex allegata illa Constitutione *Quorundam* litteraliter adductis, non nulla

post-

postmodum adhuc superraddam, ut cuilibet Lectori cordato appareat, Joannem XXII. nec per illam Constitutionem in præcepto Regulae dispensasse, nec quidquam ultra litteralem Regulae intellectum indulgisse: cum nullibi in illa potestatis sua plenitudinem alleget, aut ullam faciat mentionem de *Indulgentia* aut de aliquo hujus verbi significato affini: Indulgentis enim non sunt hæc verba: „ Ad Dei laudem, S. Francisci præconium, ejusque præfati Ordinis pacem, consolationemque fidelium... infra scriptas Declarationes, Commissiones, Ordinationes, & præcepta, quæ inferius inferuntur, duximus injungenda. Imprimis, cum dicatur in Regula, quod illi, qui jam promiserunt Obedientiam, habeant unam tunicam cum Caputio, & aliam sine Caputio, qui habere voluerint: Item, quod Fratres omnes vestimentis vilibus induantur: & super prædictorum verborum sensu à præfatis Prædecessoribus nostris Nicolao, & Clemente, Declarationes, ut prædicitur, Limpidæ emanarint; dictusque Clemens hujus vilitatis judicium Ministris, Custodibus, seu Guardianis Ordinis prædicti duxerit committendum, eorum super hoc conscientias onerando; nec ob hoc in quibusdam ex Fratibus antedicti Ordinis, volentibus plus sapere, quam oporteat sapere, novarum adinventiones ambiguitatum cessare quam plurimæ;

„ rimæ: vel non omnino non vetustarum re-
 „ plicatio quæstionum, tam videlicet super
 „ longitudine & latitudine, quàm grossitie
 „ & subtilitate, forma & figura Vestimento-
 „ rum ipsorum. Quinimo adeo hujusmodi ad-
 „ inventiones, & quæstiones propriâ excrevê-
 „ re licentiâ, ut ex eisdem Fratribus aliqui
 „ propterea habitus curtos, strictos, inusitados,
 „ & squallidos, novitate plenos, ac dissidii non
 „ ignaros, cum à communitate Ordinis discre-
 „ parent, assumerent; nec eos ad Ministrorum,
 „ Custodum, & Guardianorum mandatum, re-
 „ quisiti deponerent, nec alios, prout ejusdem
 „ Ordinis Communitas deferebat, habitus jux-
 „ ta eorundem Ministrorum, Custodum, &
 „ Guardianorum arbitrium ducerent reassu-
 „ mendos, dicentes, in hoc eorundem Præ-
 „ latorum suorum non fore parendum arbitrio:
 „ cum & suum sic despectum, & Regularem,
 „ & Cruciformem assererent. Cæterorumque
 „ verò superfluum habitum, irregularémque
 „ censerent: nec huic eorum opinioni præfati
 „ Clementis declarationem sæpius repetitam
 „ obesse: nam, licet Ministris, Custodibus,
 „ & Guardianis præfatis vestium vilitas detur
 „ in illa Judicium; tamen inibi consequenter
 „ adjungitur: itâ tamen, quòd vilitatem in ves-
 „ tibus servant: præsertim, cum & in Decla-
 „ ratione prædicti Nicolai dicatur, quòd sem-
 „ per in eisdem Fratribus, & eorum actibus
 „ pau-

„ paupertas sancta relucent, prout ipsis ex eo-
„ rum Regula invenitur indicta; ac in Consti-
„ tutionibus ejusdem Ordinis Generalibus ca-
„ veatur (ut asserunt) quod in omnibus, quæ
„ ad habitum Fratrum spectant, relucent sem-
„ per asperitas, vilitas, & paupertas. Unde,
„ cum nec paupertatis, asperitatis, vel vilita-
„ tis oblata per Ministros, Custodes & Guar-
„ dianos vestes existerent, nec ipsorum supe-
„ riorum Ordinis sui in deponendo vestes,
„ quas gererent, nec in reassumendo, quas
„ darent, sequi Judicium nullatenus teneban-
„ tur.

„ Generali Ministro, & Cæteris Fratribus,
„ qui pro Communitate ejusdem Ordinis ad-
„ erant, suis rationibus, quas brevitatis cau-
„ sâ omittimus, contrarium asserentibus ex
„ adverso, prout hæc, & alia hinc inde coram
„ Nobis & eisdem Fratribus nostris scripto
„ lecta, verbóque fuere proposita; ac etiam
„ coram aliquibus ex Fratribus nostris prædi-
„ ctis, super hoc deputatis à Nobis, præser-
„ tim per aliquos ex Fratribus dicti Ordinis,
„ qui in prædictis Communitati adversaban-
„ tur, fuerunt eadem pluries repetita. Quo-
„ circa nos seriósus prædictis rationibus audi-
„ tis, & aliis, illisque pleniús intellectis: Volen-
„ tes perpetuum præfato finem dare Negotio,
„ de prædictorum Fratrum nostrorum consilio
„ declaramus, ac dicimus; quod, cum, sit

„ eius

„ cut suprâ prætangitur, dicatur in Regula,
 „ quòd Fratres omnes vestimentis vilibus in-
 „ duantur ; & cùm vilitatem hujusmodi ve-
 „ stium , tam habitûs , quàm interiorum tu-
 „ nicarum , illam præfatus Clemens intelligi
 „ debere decreverit, quòd secundùm consue-
 „ tudinem, vel conditionem debeat, quantum
 „ ad Colorem panni, & pretium vilitas meri-
 „ tò reputari ; atque consequenter hujusmo-
 „ di vilitatis judicium, Ministris, Custodi-
 „ bus, seu Guardianis prædictis, ipsorum su-
 „ per hoc conscientias onerando, duxerit
 „ committendum (proût in ejusdem Clemen-
 „ tis litteris super hoc confectis plenius conti-
 „ netur) eorundem Ministrorum, Custodum,
 „ seu Guardianorum eodem modo Judicio est
 „ relictum,

„ Nos nihilominus præfatorum Ministro-
 „ rum, Custodum, seu Guardianorum Judi-
 „ cio præsentium Authoritate committimus
 „ determinare : Videlicet arbitrari, & præ-
 „ cipere, cujus longitudinis, latitudinis,
 „ Grossitiei, & subtilitatis, formæ, sive figu-
 „ ræ, atque similium accidentium, esse de-
 „ beant tam habitus ipsorum, quàm Caputia,
 „ atque interiores tunicæ, quibus Fratres dicti
 „ Ordinis Minorum induantur. Ac insuper
 „ cujus, quantaque vilitatis indui eos ipsis
 „ vestimentis oporteat ; & an in vestimentis
 „ hujusmodi secundùm Regulam & Declara-
 „ tiones,

» tiones eorundem Prædecessorum nostrorum,
» & præfatas Ordinis Constitutiones reluceat
» asperitas, Vilitas, & paupertas; Utrum vel
» quantum ad Colorem, pretium, Vilitatem,
» paupertatem quoque, ac cætera accidentia
» suprâ dicta Fratres vestimentis vilibus in-
» duantur, ut debent; super quibus eorun-
» dem Ministrorum, Custodum, seu Guar-
» dianorum conscientias oneramus. Statuen-
» tes, & districtè præcipiendo mandantes,
» quatenus in prædictis, & aliis similibus,
» eorum arbitrium, determinationem, sive
» Judicium, Generalis quidem in totius Or-
» dinis, Provincialium verò in Provinciarum,
» Ministrorum, Custodum, & Guardianorum
» administrationibus, Custodiis & Guardia-
» niis, sive Conventibus Ordinis Memorati
» commissis, eisdem Fratres omnes, & singuli
» sequi omnimodè, eisque parere per omnia
» teneantur. Ac insuper, quòd illorum se-
» quendo arbitrium, determinationem sive
» Judicium, illisque parendo, nec sint, nec
» dici possint, vel debeant, nec ipsi se ipsos
» autument suæ Regule, vel Constitutionum
» Ordinis transgressores: Maximè, cum
» (NB.) nec expressè, vel determinatè in præ-
» dicta Fratrum Minorum Regula, vel decla-
» rationibus antedictis, quantæ longitudinis,
» quantæ latitudinis, quantæ Grossitiei, vel
» subtilitatis: qualis formæ, qualisve figuræ

E

hujul-

„ hujusmodi debeant esse vestes ; sicut nec
 „ qualis , quantaque Vilitatis eas esse oportet
 „ exprimitur in eadem. Sicque quodammodo eadem
 „ urgente necessitate , æquitate non impari , vero sensu ,
 „ veroque id Regula suadentibus intellectu , ejusdem
 „ Clementis inhærentes vestigiis , præfatorum Ministrorum ,
 „ Custodum , seu Guardianorum in prædictis , harumque
 „ similibus [*Hic posses subintelligere de assutura , vel alia
 „ affictione Caputu ad habitum*] fore Judicium declarare
 „ compellimur , illaque illis , ut prædicitur , committere
 „ inquitamur : Non enim particularium omnium certa
 „ potest dari scientia , neque horum , cum infinita sint ,
 „ contingit fieri disciplinam. Non ars , non Regula
 „ circumstantias singulas , accidentiaque complectitur &c.
 „ Et suam Declarationem concludens , sine Mentione ulla
 „ *Indulgentia* , ait : *Nulli ergo omnino hominum liceat hanc
 „ paginam nostre Declarationis , Commissionis & Constitutionis ,
 „ Mandati , Monitionis & Evacuationis infringere &c.*

Num. 28. Ubi notandum , quod sicut Clemens V. declaraverat ,
 Judicium de vilitate vestimentorum (utpote , quod pro varietate
 Regionum ita variu[m] est , ut , quod E. g. in Indiis reputatur
 vile , in hac Patria molle , & pretiosum habeatur) sic subortis
 ex post aliis quaestionum ambiguitatibus Joannes XXII. idem
 extenderit

renderit ad formam, & figuram, aliâque accidentalialia tam habitus, quàm Caputii. Sicut ergo Clementis V. & Nicolai III. super Regulam Declarationes à nemine dicuntur relaxativæ, dispensativæ, aut indultivæ. sed Litterales, ex visceribus Regulæ, & intentione Conditoris ejusdem extractæ; Ità etiam de Constitutione hac Joannis XXII. omnino tenendum est, præsertim cum uterque tam Constitutionum Ordinis, quàm Regulæ Observantiam inculcans, Ministrorum conscientias non ampliat, sed prætermittis *Indulgentiis* desuper oneret. Unde Alvarus Pelagius lib. 2. de *planta Ecclesie* art. 61. tenet, quòd Observantes Declarationes, etiam Regulam ipsam Observent, adducitque rationem ex *c. expediat*. Extra. de Elect. *Non enim declarationes nova Regula sunt, sed illam declarant.* Ubi insimul observa, dictum Pelagium tam fuisse suæ Regulæ Zelosum, ut loco citato id (quod nonnulli, pro Zeli excessu fortè non immeritò sumunt) edixerit, quòd *nulla unquam Fratri Minori major proprietates sit, quàm contra Regulam privilegium, utpote (addit) qua est lex privata, dist. 3. c. Privilegia. de Verb. signif.* Quod equidem hic non adduco, quasi defendere volens, sed ut ex hoc innotescat, quid vir ille de Declarationibus senserit, qui & illas sæpe citat, & ipsi Joanni XXII. contemporaneus,

gratissimus, ab ipsoque Episcopatu sylvienfi donatus fuit.

Num. 29. Concordat etiam cum hoc Hieronymus à Politio Sacrae Congregationis Capucinorum superior Generalis, qui Præhud. 3. in Regulam. Num. 7. inquit: *Observandum tamen est, quòd Declarationes Nicolai III. Exiit, qui seminat &c. & Clementis V. Exiit de Paradiso &c. & ea, quæ est Joannis XXII. Quorundam exigit &c. præ cæteris sint tenenda, & observanda: tum, quia quidquid boni est in prioribus, majori est claritate positum in Declarationibus trium prædictorum Pontificum. . . Quoniam penes Pontifices residet Auctoritas declarandi Regulas, & obligandi earum professores ad servandum illas secundum eorum Declarationes. Et Doctorum Expositiones eatenus obligare possunt, quatenus ipsorum Pontificum Declarationibus sunt conformes. Nec mirum, quòd aliqua sint Doctorum Glossa, quæ cum horum trium Pontificum Declarationibus non convenient: quia eorum aliqui, ut puta quatuor Magistri, S. Bonaventura, Hugo, & alii ipsam Regulam sunt interpretati ante horum Pontificum Declarationes; & ideo mirum non est, si in aliquo particulari aliter sunt locuti, quàm postea à dictis Pontificibus sit expositum. . . Juxta dictorum Pontificum Expositiones, & Glossas Doctorum, cum illis concordantes, Regula observanda est, quod utique vivere est secundum Regula puritatem, ad mentem Conditoris.*

Num. 30.

Num. 30. Hæc sola M. Verino (casu quo Capucinus foret) sufficere debuissent ad hoc, ne Constitutioni *Quorundam*, de suo capritio, non satis *Modesto*, & *vero*, adjiceret *Indulgentiam* contra, vel præter litteralem sensum, & intentionem Regular. Adversus similes noster Gilbertus Nicolai (qui postquam novam Regulam sororibus Annuntiatis pro imitatione virtutum B. Mariæ Virginis scripssisset, Confirmationemque ejus à Summo Pontifice obtinisset, Pontifice nomen imponente, *Gabriel Maria* deinceps vocatus est) in Tract. *Veritas omnia vincit*, part. 2. Radio 2. exclamat: *O quot sunt, qui putant se intelligere Regulam ad litteram, seu literaliter, quam solùm intelligunt Grammaticaliter!* ubi adjecerim, quòd sensus *Grammaticalis* attendat nudam significationem dictionum, quæ ab aliis dicitur littera Donati, sive Prisciani, qui Grammaticæ Principes fuerunt. *Litteralis* insuper Intentionem loquentis connotat. Stante autem veritate sensus litteralis, potest Grammaticalis esse falsus. Sic Joan. 1. dicit Joannes: *Propheta non sum*; si grammaticalem sensum attendas, Joannes verè Propheta erat, quia futura prædicebat, & sic propositio falsa erat: secundum verò litteralem sensum propositio verissima est, quia iste Propheta, quem intendebat, non erat, scilicet Christus. Item, *ipse est Elias*, grammaticaliter falsa est; quia *Elias* personam

individuum Eliæ Prophetæ significat, Litteraliter autem verum est; quia in intentione dicentis Joannes Elias erat, utpote, qui in spiritu & virtute Eliæ Præcursor venerat. **At** quid hæc loquor Modesto Verino, qui verba non tam Grammaticaliter nimis intelligit, quam ipse fingit, & Constitutionibus de suo Cerebro adjicit?

Num. 31. Quidquid sit mi Modeste Verine! si non jam videris, saltèm videre potuisti, Pontifices quoad Collare, seu Mozettam, Caputiumque inaslitum non dispensasse; quod præsertim tenendum est respectu Observantium, qui Dispensationes, seu contra quodcunque præceptum Regulæ *Indulgentiam* nunquam admiserunt: *Invito* autem *Beneficium non datur.* ex l. 69. ff. de Reg. Jur. Unde, si per te absolutum contra prædicta stet præceptum Regulæ, dic rotundè, Observantes, & Recollectos continui reos esse in Regulam peccati, quod post tuam, Hierotheanam, Boverianamque tam seriam monitionem, vix poterit amplius esse materiale: in me dic illud cum contumacia conjunctum; Nam modò tu stes tuæ de manifesto Regulæ præcepto sententiæ (agnoscimus & amplectimur præceptum, quoad essentialia Vestimenti, secundum Declarationes Pontificum esse æquipollens, & obligare nos, sub mortali) quoad nullitatem, seu existentiam dispensationum, sive Regularium Indulgentia-

gentiarum respectu Observantinae partis res salva est. Si mihi non credas, neque Capitulis nostris Generalibus, contra quaecunque hujusmodi privilegia dispensativa protestantibus fidem adhibeas; noli saltè esse incredulus, sed fidelis Summis Pontificibus: inter quos Innocentius XI. in Bulla: *solicitude Pastoralis*. de Anno 1679. Sic loquitur prout etiam retuli in Dialogo pag. 198.

Num. 32. „ Cùm itaque, sicut accepimus,
 „ in pluribus Capitulis Generalibus Ordinis
 „ Fratrum Minorum S. Francisci de Observan-
 „ tia nuncupatorum, & novissimè in Valleso-
 „ litano, quod An. 1670. celebratum fuit,
 „ unanimi omnium Fratrum consensu declara-
 „ tum, & protestatum fuerit, in nullo Regu-
 „ læ corundem Fratrum Minorum Præcepto,
 „ eatenus cum Fratribus Minoribus de corpore
 „ Observantia, sive Observantes, sive Re-
 „ formati, sive Discalceati, sive Recollecti di-
 „ cantur, dispensatum fuisse, nec ipsum Ob-
 „ servantia opus ullam unquam admisisse, vel
 „ admittere dispensationem in Regula, sed
 „ potius illam velle observare juxta sum. Pon-
 „ tificum Declarationes... Nos pro majori hu-
 „ jus Protestationis firmitate, &, ut in Or-
 „ dine prædicto status, & Regula Fratrum
 „ Minorum purè observetur, singulisque Fra-
 „ tribus prætextus eam transgrediendi præclu-
 „ datur; eandem Declarationem, & protesta-
 „ tionem

„ tionem suprâ expressam , harum serie Au-
 „ thoritate Apostolicâ confirmantes . . . Declara-
 „ mus, omnes & singulos, de corpore Obser-
 „ vantia dicti Ordinis , teneri in conscientia
 „ obsequere Regulam Fratrum Minorum S. Fran-
 „ cisci , & præcepta ejus à felicitis recordatio-
 „ nis Nicolao III. & Clemente V. exposita, &
 „ numerata (NB. inter hac etiam dicitur & as-
 „ signatur tanquam præcepto formali equipollens
 „ illud, quod Regula dicit circa Vestimenta No-
 „ vitiorum & professorum) ac propterea omnes
 „ & singulas Dispensationes, concessionis &
 „ consuetudines, si quæ contra præmissa in
 „ corpore Observantia Ordinis prædicti repe-
 „ riantur, motu, scientiâ, deliberatione, &
 „ potestatis plenitudine paribus eorundem, te-
 „ nore præsentium revocamus, cassamus, irri-
 „ tamus, & annullamus, viribusque & ef-
 „ fectu penitus evacuamus. „ Adjecerim hic
 „ illud, quod in primo meo Dialogo de Anno
 „ 1743. unâ cum verbis illius Bullæ dixeram,
 „ quodque D. Modestus Verinus legere, sibi que
 „ ad cautelam applicare potuisset, scilicet: *Ecce
 „ quomodo haberemus, quod habere nolimus? quo-
 „ modo morsu, vel potius sibilo à scriptore aliquo
 „ dispensati proclamari deberemus, cum Dispensa-
 „ tionis usum Nobis constanter dicamus illisitum per
 „ professionem, per Bullas Pontificias, ipsaque Ca-
 „ pitula Generalia exclusum?*

Num. 33. Si aliam antiquiorem, & equidem Constitutioni *Quorundam*. Per tria sæcula posteriorem, in qua & nominaliter cassantur Indulta, & particulariùs circa habitum quæstio est, videre desideras, Ecce de Anno 1625. ac die 1. sbris Urbanus VIII. in Bulla *Sacro Sanctum*. Observantibus directè, tibi autem M. Verine, ut ita loqui desinas, indirectè sic loquitur: „Nos, ut Fratres prædicti in tam
 „laudabilium operum exercitio eò alacriùs per-
 „severent, ... providere, nec non felici eorum statui, quantum Nobis ex alto conceditur, consulere volentes, nec non statutis, &
 „per eos in Capitulo Generali proximè præterito Decretis in hærentes, ac supplicationibus etiam dilecti Filii Bernardini de senis, ejusdem Ordinis Ministri Generalis, Nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: quod de cætero perpetuis futuris temporibus, omnes, & singuli ejusdem Ordinis Professores, juxta dicti Ordinis Regulam, nec non Declarationes à piæ memoriæ Nicolao III. & Clemente V. Romanis Pontificibus, Prædecessoribus nostris, desuper emanatas, cum Calepodiiis, seu sandaliis apertis duntaxat incedere teneantur; neque alio pedum operimento, sive panneo, sive alterius cujuscunque materiæ existat, absque licentia uti possint. Quòdque (NB.) integrum eorum Professorum vestimentum duabus tan-

„ tùm tunicis constet , & constare debeat ;
 „ unâ scilicet cum Caputio , & aliâ sinè Caputio ,
 „ ùt eadem Regula præscribit ; neque ejusdem
 „ Ordinis Professores tertiâ tunicâ , seu Ca-
 „ misâ stamineâ , aut interulâ , sive sudariis ,
 „ vel aliâ quâcunque re , contra ejusdem Re-
 „ gulæ tenorem , etiam in vim concessionis
 „ tel. record. Julii Papæ 2di etiam Præde-
 „ cessoris nostri , sive alio quovis prætextu , &
 „ ex quacunque causâ ullo modo uti valeant ,
 „ Apostolicâ authoritate tenore præsentium
 „ perpetuò statuimus , atque declaramus ;
 „ prædictamque Julii Prædecessoris nostri (NB.
 „ hic præter duas tunicas Camisiam Stamineam ,
 „ vel sudaria , quæ tamen Ordo , seu Capitulum
 „ Generale nunquam voluit admittere , indulse-
 „ rat) & quascunque alias concessionis , sive
 „ indulta , tam per litteras Apostolicas , & mo-
 „ tu proprio , quàm vivæ vocis oraculo , &
 „ aliàs quomodolibet concessâ , eidem Regu-
 „ læ quomodolibet contraria , abrogamus .
 „ Decernentes præsentis litteras semper , &
 „ perpetuò validas , firmas , & efficaces existe-
 „ re , & fore , suosque plenarios & integros
 „ effectus sortiri , & obtinere , ab omnibus
 „ dicti Ordinis Fratribus inviolabiliter obser-
 „ vari , sicque & non aliter , &c. „

Num. 34. En mi M. Verine nolens volens ,
 habes Recollectos cum toto Corpore , quod de
Observantia vocatur ; omnibus indultis , quo-
 modo-

modolibet Regulæ derogantibus, nudatos; ne autem deinceps illos Regulæ transgressores ad publicum proclames, rogo, ut in hac Bulla, Confratribus meis, ad memoriam reducta, & tibi simul ob oculos posita, specialiter reflectas ad illa verba, scilicet: *Unâ tunicâ cum Caputio, & aliâ sinè Caputio, ut eadem Regula prescribit.* Ubi, si Papa, cum te M. Verino, atque cum tuo R. P. Herotheo, fuisset ejusdem sententiæ, protectò particulam [cum] assuturam indicare declarasset, & formam Caputii Observantinam, quæ tibi irregularis, & ex indulto duntaxat Pontificio tolerabilis est, quàmque Urbanus VIII. toties ante oculos habebat, quoties ex nostris Franciscanum videbat, utique reformasset, inò; omnia contra litteralem sensum, seu intentionem Regulæ indulta cassans, & annihilans, reformare debuisset. Interim, per me licet, inter nostrum (S. T.) Modestum Verinum, interque Summum Pontificem quærat, quis eorum videatur esse major; vel (si hoc fortè alicui, uti etiam mihi, malè sonet) quisnam eorum debeat alterius sententiæ accedere; vel quis præ alio Regulari Observantiæ magis invigilet: non dubito equidem M. Verinum (saltè, si de Ordine foret) reflectere ad illud, quod suprâ citatus Gilbertus Nicolai in Tractatu, qui intitulatur: *Pastor Bonus.* pag. 1. in Prologo dicit. scilicet, S. Franciscum Obligasse Fratres ad tres Veluti Ordinis Fundatores, quibus obedire debent: ad
Chri-

Christum in Evangelio suo loquentem: ad *Honorium* Christi Vicarium (idem est de Successoribus) Regulam approbantem, & declarantem: & ad S. Franciscum pro universis Fratribus loquentem. Et addit: *qui in omni dubio Regula sua non aspicit ad istos tres, cecus est, & non videt ea, ad que se obligavit.* Hisce proinde tribus, Recollecti, & quicunque alii ad Corpus Observantium spectantes (de Religiosissima Capucinorum Familia idem sentio) sese donant; etiamsi hodie M. Verinus novam ederet Declarationem Regulæ, atque extra hos novam sibi voluerit fingere obligationem in præceptis, quorum ad peccatum obligantium tot agnoscimus, quot Romani Pontifices ex Regula nostra Seraphica Nobis eruerunt, & suis Declarationibus ob oculos posuerunt; nullum autem inter illa præcepta adhuc vidimus de assutura Caputii ad habitum, multò minus de forma pyramidalis, quam equidem in Sacra Capucinorum Congregatione veneramus propter illos, qui illa de consensu Ecclesiæ, sub cuius umbra omnes seculi sedemus, Sanctè, imò Sanctissimè utuntur, particularium Spirituum Spiramina aliunde non curantes.

Num. 35. Inrerim mi M. Verine, seu sub larva hujus nominis Anonyme! non dimittam te, quantum ad hoc. nisi dixeris mihi adhuc unum. Cur quæso loco tuo suprâ citato tam timidè procedens, non retulisti apertius in Joannem XXII. substantialem illam habitûs Minoritani mutationem-

rationem, sed cum illius in Observantiam regula-
 rem *Indulgentiâ* contentus, deflexisti ab eo, quod
 tuus R. P. Hierotheus in *Epitome* sua *Historica* pag.
 56. ex Familiari suo *Bonito Combasson* nobis tradi-
 derat dicens: „Cæterum quando Minorum Ordo
 .. aliam tui habitûs, seu Caputii formam assu-
 „ pserit, audi Bonitum Combasson in vera &
 „ lucida (ex oblivione omisit addere à *Sacra*
 „ *Congregatione absolutè prohibita*, de quo po-
 „ stea) Explicatione: *Statûs Religionis Sera-*
 „ *phicæ* verò similiùs sic differentem „ & ecce
 hanc ab eo ibidem mutuat sententiam: „ Prima
 „ antiqui habitûs, & Caputii oblongi, & py-
 „ ramidalis, absque Mozetta, sive Scapulari
 „ tunicæ griseæ consuti forma derelicta fuit
 „ tempore Papæ Joannis XXII. de speciali ip-
 „ sius mandato. Erat enim tunc temporis, ut
 „ in Ecclesia, ità & in Ordine Minorum Schis-
 „ ma maximum: duo scilicet Papæ, sed unus
 „ Antipapa Nicolaus V. dictus, duo Romano-
 „ rum Reges & Imperatores, Ludovicus Bava-
 „ rus & Fridericus, unus verus, & alius falsus;
 „ duo in Ordine Generales: at unus Pseudo-
 „ Generalis, Michaël de Cæsena appellatus:
 „ sed quoniam Pseudo-Pontifex Petrus de Cor-
 „ bario dictus, erat professus de Ordine Mino-
 „ rum, & à Ludovico Bavaro, qui atrocit
 „ prælio Fridericum vicerat, Romamque in-
 „ vaserat, creatus & suffultus, ideo bona pars
 „ Fratrum Minorum cum præfato Michaële illi
 „ adh-

„ adhæserat. Hoc autem advertens Joannes
 „ XXII. verus Pontifex, anathemate dampnavit
 „ præfatos Antipapam, Ludovicum falsum Gene-
 „ ralem, eorumque fautores, omnesque, qui tale
 „ Caputium oblongum, seu pyramidale ferrent:
 „ quia præfatus Michaël, & sequaces cum tali
 „ forma Caputii & habitu extra Religionem &
 „ Ecclesiam vagabantur. Ut verò Minores non
 „ Schismaticos ab excommunicatis distingueret,
 „ præcepit, ut omnes Fratres Minores deinceps
 „ barbam rasam portarent (antea siquidem nu-
 „ triebatur) totaque Religio Minoritica, reten-
 „ to solummodo colore, in reliquo mutaret Ca-
 „ putium: quod & fecit, accipiendo formam
 „ rotundi Caputii, seu mediæ Lunæ, additâ
 „ Mozettâ, seu Scapulari, quâ etiam nunc
 „ utuntur Conventuales, Observantes, Discal-
 „ ceati, Recollecti: Unde & necesse fuit, ut
 „ postea Capucini, qui oblongum Caputium
 „ (idem tene de gestatione Barbæ) ad imitatio-
 „ nem S. P. Francisci assumere voluerunt, fa-
 „ cultatem ad id habuerint à Summo Pontifice
 „ Clemente VII. „ Itâ R. P. Hierotheus ex li-
 „ bro absolutè prohibito.

Num. 36. Mirandum, quòd R. P. Hiero-
 theus (qui aliàs tam oculatus fuit, ut in Vaticana
 Statua suo crebriori visu (Capucinum notaret)
 hìc tam de proximo non adverterit, quòd unâ
 cum suo Genio M. Verino in medio sese contradi-
 ctionum locaret. Harum prima relucet in eo,
 Stio.

quòd Constitutio *Quorundam* Joannis XXII. circa habitam, data fuerit nonis Octobris Pontificatus anno 2do, qui pròinde juxta inaugurationem Pontificum, quam idem in fine suæ *Epitomes* producit, fuit annus 1317. Quomodo jam ad introducendam in Ordine habitus mutationem, Pontifex ab enarrato Schismate moveri potuit, utpote, quod (referente ipso met R. P. Hierotheo Epit. histor. pag. 108.) decennio ex post, scilicet anno 1328. in Ecclesia & Ordine prius ortum fuit? Tunc enim & Petrus Corbarius à Ludovico Bavaro fuit inauguratus Pseudo-Pontifex, eidemque se associavit Michaël Cæsenas, factus extunc Pseudo-Generalis, qui ab ante legitimè talis habitus fuerat, etiam ab ipso Summo Pontifice; utpote à quo idem Michaël anno 1327. *Per amplâ facultate donabatur, se solo, & extra Comitibus deponendi ineptos, ac eisdem idoneos substituendi Provinciarum Ministros*, ut in terminis narrat idem R. P. Hierotheus Epit. pag. 107. Si hæc omnia, prout etiam vera sunt, nobis absolūtè dicere volebat; cur simul monet, audiendum Bonitum Combasson (ut addit) *vero similis sic differentem*, seu, ut potius verum est, impossibilia componentem? Ast, ni fallor, in uno eodemque Authore Observantini Caputii asserta novitas, oblongique, seu pyramidalis antiquitas ita arridebat, ut ad aliud, quod assertum destrueret, non ita potuerit, vel voluerit attendere. Verum,

ex hoc ipso ad 2dam contradictionem inter R. P. Hierotheum, & M. Verinum, seu Verius ejusdem ad seipsum transeamus.

Num. 37. Si R. P. Hierotheus Bonitum Combasson citando, tanquam *verosimilius asserentem*, ita suum faciat, ut *primam antiqui habitus, & Caputis Oblongi, seu pyramidalis, absque Mozetta, seu Scapulari tunica grisea assuti formam derelictam teneat, de Joannis XXII. speciali mandato.* Quomodo ergo stat contrarium, quo M. Verinus pag. 180. Observantibus Pontificiam *Indulgentiam* obtrudens, præsignificando ait; quòd sub *Michaële Casena Ordinis Minorum Generali Ministro, Congregatio quadam sub nomine Narbonensium sit orta: qui quodam quidem reformationis introducende zelo, at non sufficiente scientiâ, Minorèque prudentiâ ducti, præter morem tunc viventis Ordinis, rudiores, Grossiores, & strictiores, non solum habitus, sed & Caputia Brevia, gestabant; quin &, quia in robur, & apud Nobiles in auctoritatem excreverant, Obedientiâ jugum audacter præsumebant excutere. Dúmque exinde multiplices in Ordine motus, aliâque mala, tam intus, quàm foris fuerant enata, Pontifex memoratâ Constitutione (Quorundam) decrevit, ut Squallidis, strictis, & curtis istis habitibus, brevioribusque Caputis positis, omnes Minores in ea deinceps habitus forma, que tunc in Ordine usitata, & Universalis erat, sub Obedientiâ Mini-*
stri

stri Generalis incederent. Sanè diceres esse stylum ipsiusmet R. P. Hierothei; fateorque omnia illa esse vera, sed, sicut supra formam pyramidalem cum quadrata conjungere non potui, sic modò non capio, qualiter brevioribus Caputiis prohibitis, oblonga, & pyramidalia eo ipso censeantur interdita. Et tandem (ut ad 3^{iam} contradictionem transeamus) si conformiter ad assertum Combassonico-Hierotheanum, præfatus Michaëlis & sequaces cum tali forma Caputii (scilicet Oblongi & pyramidalis) *extra Religionem, & Ecclesiam* tempore talis prohibitionis *vagabantur*; quomodo per Constitutionem Pontificiam, depositis Caputiis, habitibusque prohibitis, in ea deinceps habitus formâ, quæ tunc in Ordine usitata, & universalis erat, sub Obedientia *Ministri Generalis* (qui & tunc temporis *Verinâ* veritate Michaël de Cæsena fuisse dicitur) *incedere* jubebantur? Profectò, si idem individuum ita scribat, sibi contrarium est; si autem M. Verinus, quæ à R. P. Hierotheo distinctus, adeo contra ipsum sentiat, peccatur contra illud, quod C. *Hæc est fides.* 24. q. 1. dicitur; *Non decet à Capite umbram recedere*; utriusque autem instillandum foret Monitum Socratis; *Disputa, quod audias, & proba, quod credas.*

Num. 38. Quarta non minus Lectori, ad patientiam præparato, hic occurrit contraditio, & quidem circa punctum principale;

Scilicet, per quem, & quonam tempore Minoritani habitus, quoad formam inassuti Caputii, in Ordinem fuerit introducta; & forma pristina, nedum particulariter, sed & communiter, atque publicâ aliquâ autoritate mutata. R. P. Hierotheus in Epit. Histor. pag. 55, ad annum 1260. Mutationem illam, tanquam præsumptuosam à S. Bonaventura removens, & adductâ autoritate Boniti Combasson (quam supra retulimus) in Joannem XXII. retrahens, inquit: *Quia verisimile non est, quod Vir Sanctus præsumpserit Vestimenti formam in Regula descriptam (alibi sat sæpe dicit præscriptam) & à Legislatore usque ad vira sua finem portatam (NB. in ejus asservatis habitibus, nullibi apparet Caputium pyramidale) quoque modo corrigere, sicque plus, quam his, & ista voluerit sapere.* Confirmat hoc idem per argumentum negativum ex eo, quod nec in actibus Capituli ad istum annum servati, nec in litteris per S. Bonaventuram ad universum Ordinem datis, de mutatione hujusmodi, seu de Mozetta inassuto Caputio addita quidquam legatur. At lubet hæc interrogare: An ergo in Constitutione Joannis XXII. Cujus circa habitum Minoritanum sola exstat illa, quæ incipit: *Quorundam*, legatur aliquid de mutatione præfata in universum Ordinem introducta? Sanè contrarium in ealegitur; imò finis ab illa intentus erat, tollere Novitates; unde, ut quæstionem principalem, unâ cum 4ta Contra-

dictio-

dictione propiùs tangam, Quæro: an Mutatio,
 quæ à Joanne XXII. quoquo modo demandata
 est, concernat Corpus Ordinis de novo induen-
 dum; vel, an solos particulares particularibus
 formis exuendos? Quantum ad sensum Hieto-
 theano-Combassonicum res clara est: scilicet,
 ut Joannes XXII. *Minores non Schismaticos ab
 excommunicatis distingueret, precepit, ut omnes
 Fratres Minores deinceps barbam rasam porta-
 rent (leve pondus) totaque Religio Minoritana,
 retento solummodo colore in reliquo mutaret Ca-
 putium, quod & fecit &c.* In suo autem M. Ve-
 rino tenet contrarium: Nimirum, quod man-
 daverit Pontifex, *ut positis Caputis, habitibusque
 prohibitis, in ea deinceps habitus forma, quæ tunc
 in Ordine usitata, & universalis erat, sub Obe-
 dientia Ministri Generalis incederent.* En habes
 4tam in puncto principali contradictionem. Obi-
 ter hîc reflecto, quod, cum M. Verinus pag.
 182. dicat, *me cum grammaticalibus, & vulga-
 ribus vocabulorum significationibus, ac denotatio-
 bus aures simplicium & imprudentium demulcere;*
 ejus Genius cum suo principali, seu umbra cum
 Capite, non cesset fortè virorum prudentium,
 multiplicatis contradictionibus, auditum usque
 ad nauseam fatigare. Forsitan quadrat hîc illud
 S. Augustini Lib. 4. contra Cresconium cap. 28.
*Itane tam aperte contraria se posuisse non sentis,
 ut vix credibile sit, quod unus homo utraq; di-
 cere potueris.* Ex de Veritate quæ contradictio-

nibus vim patitur, Seneca *de formula vite* inquit: *Veritas simplex est oratio, ideoque illam implicare non oportet.*

Num. 39. Interim cum in uno contrarium sit Veritas, *esto verum non sit ex falso verum*, ut docet Aristoteles 1. Posterior. Authori ficto, seu M. Verino, facilius hinc consenserim, quam eidem in *Epitome* se nominanti: Consenserim inquam saltẽm secundum quid, scilicet in eo, quod mutatio formæ Caputialis per Joannem XXII. non in Corpore Ordinis facta sit, sed quod hæc in particularibus personis, Ordini rebellibus, novitatum amatoribus, vi Constitutionis editæ potius fuerit sublata, unà cum Obedire finaliter nolentibus, qui & ipsi sublati, seu extra Ordinem positi fuere: nam iste sensus satis patet per ea, quæ ex Constitutione *Quorundam*. Jam adduximus, & ex ipsius verbis initialibus abundè eruitur, dum ita incipit: *Quorundam exigit cæca scrupulositatis ambiguum, ac ipsorum quodammodo indocta scientia: ne dixerimus, quod irreligiosa horum sit, vana, vel in hoc superstitiosa Religio: ut, dum suis mavult temerè, sub conscientia Velamento, conceptibus, quam Prælatorum Ordinis sui cum Obedientia merito, providè inherere sententiis &c.* De Barba etiam ab antiquo in Ordine Oblonga, deque ejus rasura per Joannem XXII. in Ordinem introducta, nec citata Constitutio vel sub umbra loquitur; nec alia de hoc profertur; quin potius rasu-

rasuram ejus primævis S. Francisci Sociis cum moderatione consuetam, inferiùs suo loco (ubi magis ad istam quæstionem trahor) luculenter, & sinè ullius fundata contradictione ostendam; Scilicet in fine Capituli 9ni.

Num. 40. Possset interea aliquis quærere, cur in hoc puncto pro Capucinis scribentes tantopere allaborent formare sistema de mutatione Minoritani Caputii per Joannem XXII. in Ordinem introducta? quorum equidem adæquatum motivum in promptu est: ut per hoc forma à Capucinatorum Congregatione, sæculo salutis sextodecimo assumpta, appareat primæva, atque à tempore Joannis XXII. (fortè id requirentibus peccatis nostris) interrupta. Unde P. Franciscus Longus à Cariolano Capucinus in suo Breviario Chronologico Pontificum, & Cardinalium impressum Lugduni 1623. pag. 362. ità scribit:

„ Verior Nobis semper visa est sententia illorum,
 „ qui mutationem accidisse affirmant tempore
 „ Joannis XXII. sicut optimè dicit P. Hyppo-
 „ litus de Sclave in sua expositione Regulæ: ubi
 „ tempus, & rationem de hoc assignans dicit,
 „ quòd propter F. Michaëlis de Casena tunc
 „ Generalis erga Pontificem inobedientiam, re-
 „ bellionem, & contumaciam id factum sit:
 „ Cùm enim anno 1328. ab ipso Papa objur-
 „ garetur aufugit ad Ludovicum Bavarum &c. „
 Et pergit P. à Cariolano: „ Hujus sententiæ
 „ etiam assertores fuerunt primi illi Patres, qui

„ Congregationem nostram fundaverunt: *Dura*
 „ enim, cum à Fratribus de Observantia infe-
 „ starentur coram Excellentissimo Domino Duce
 „ de Nuceria disputantes, & de Caputii forma,
 „ atque mutatione differentes, ad tempus Joan-
 „ nis XXII. reduxerunt, quod quidem bene-
 „ novisse poterant, cum tunc in Ordine talis
 „ narrationis recens esset memoria. „ Ità hic
 Scriptor Capucinus: ubi imprimis non capio,
 qualiter ab anno 1328. quo facta asseritur talis
 mutatio, usque ad accessum primorum Capuci-
 norum ad præfatum Ducem, quem R. P. Hiero-
 rheus Epitom. Histor. ponit ad annum 1532.
 sicque duobus sæculis posteriorem, *recens hujus*
narrationis censeatur fuisse memoria. Huic acce-
 dit aliud non minus paradoxum: Videlicet Joan-
 nem XXII. præcepisse mutationem Caputii ob
 Schisma, quod contigit anno 1328. qui ta-
 men Pontifex tuam Constitutionem: *Quorun-*
dam exigit &c. Jam tum ediderat anno 1317.
 uti videre est in ejus dato. Simulque advertendum,
 quòd de nulla alia præfati Pontificis circa vesti-
 menta Minoriticæ Dispositione constet; vel adferat-
 tur id, quod fortè solis hujusmodi Scriptoribus
 hucusque visum est. *Andate e non parlate.*

Num. 41. Paginâ 177. Modestus Verinus
 ex suis probationibus dicit detegi, ac palam fieri
 errorem, quo in Dialogi continuati pag. 169.
hac ventilata laborant, quòd nempe (ut ibidem
dixi) nec Regula Fratrum Minorum, nec Decla-

rationes Pontificum, nec certa Ordinis traditio ab antiquo, formam, & figuram habitûs, sive Caputii Fratrum Minorum expressè tradiderint. Sanè si benevolus Lector attenderit; M. Verinus ibidem per præcedentes suas probationes, in his verbis meis, errorem non satis manifestat: utpote, dum in citatione Hugonis de Dina ipsemet erroneè procedit, nec quidquam in confirmationem sui asserti invenit, prout suprâ adduximus; in aliis formam Caputii pyramidalem cum quadrata confundens, regulas Mathematicas destruit, sicque nobis ex autoritatibus adductis cæci nihil dicit. Noster Kerckhoven, eò quòd in sua Recollectina Flandriæ Provincia, Confratres ejus Caputium sub Collari, quasi imperceptibiliter assutum portant, assuturam illam Regulæ conformem tenent, quod nec ego nego; nunquam tamen ipsi incidit, vicinas sibi Provincias transgressionis præcepti Regularis arguere; aut propter non assuturam dispensationem Pontificiam contra eorum voluntatem ipsis imponere. Nullatenus sensit cum D. M. Verino, qui loco sup. cit. dicit, quòd habitûs, & Caputii forma, sub qua Recollecti, & Observantes incedunt, sit legitima, & Minoritana, ideo duntaxat, prout alibi innuit, quia sic ordinatur, & approbatur ab Apostolica Sede. Imò & de me ipso fateor, quòd nihil adeò expressum adduxerim, ut Lectores constituerim certos, & indubitabiles, de Originaria habitûs, & Caputii Minoritani for-

ma præsertim tempore S. Francisci; Unde ergo in supra adductis verbis meis palam fit error? Si equidem M. Verinus me in illis reum erroris absolute velit: fatebor me errasse in hoc, quod ad Decretum Apostolicum superius cap. I mo N. 3. adductum, in Dialogo meo continuato non satis reflexerim; hoc enim, ni fallor, certi aliquid tradit, ac determinati: dum Ordinem Minorum à suæ institutionis primordio, sub forma habitûs Observantini incessisse, asserit ex documentis authenticis constare, hoc est, cum quolibet benè instructo intellectu stare. Ex ore, autem Romani Pontificis rectissima debet exire sententia, ut tenere debebis cum Gloss. in c. Ex ore de Privilegiis. Utpote, qui censetur omnia fura habere in Scrinio pectoris sui. c. I. de Constit. in 6.

Num. 42. Dum ergo M. Verinus quærit: an ergo Vaticana statua tam potenter peroret, ut elingues esse debeant Imagines Lateranenses, & Liberianæ? R. Negativè: sed, sicut hæc expriment exteriorem Ordinis, saltèm pro parte, variabilitatem; sic Vaticana illa statua exhibens S. Franciscum ut Fundatorem, loquitur, vel saltèm non negat habitûs, Caputisque Observantini Regularitatem; Religiosissimos Patres Capucinos equidem ab hac regularitate habitûs non excludens; eò quod Clemens VII [qui in suo Prædecessore Honorio III. Approbator, ideòque formalis reputandus est Regulæ Conditor]

eis

eis indulserit *Quadratam*, aut [si una cum alia coincidat] pyramidalem formam Caputii; non quidem contra Regulam, quod absit dicere, utpote, quæ quoad talia accidentalia nihil determinat, sed præter morem antiqui Ordinis, à quo eatenus separati sunt, quatenus Caput independens ex Indulto pariter Pontificio acceperunt. Perorationis autem potentia, de qua M. Verinus quærit, non tam in muta statua, quàm in Pontificio Decreto, ipsam comitante est attendenda. Per hoc etiam ruit paritas, quam pag. 195. contra me assumit, ac etiam alibi ex Statuis Lateranensibus, utpote, quæ sunt ad sufficientiam Francisci ut Sancti, sed non ut Fundatoris, deficitque eis Decretum concomitans, præsertim tale, seu taliter sonans, veluti illud suprà Cap. 1. N. 3. adductum. Quibus adnotandum adhuc, quod in atrio Basilicæ Lateranensis à parte sinistra inter alios sanctos non minus ab antiquo videre sit S.P. Franciscum in habitu Observantino; sub cujus forma etiam comparet in nova Academia à moderno Sanctissimo erecta, etsi color hujus habitus ad albedinem declinet, more ferè nostrorum in Hispania, vel Tertiariorum in Italia.

Num. 43. Si autem idem M. Verinus replicaverit Decretum hoc loqui de primordio Institutionis Ordinis Observantini præcisè: Respondeo, Ordinem Observantinum (nisi potius nomen, quàm rem illius attenderis) non

inchoasse nisi cum Regula S. Francisci: in personarum enim non interrupta successione ita Institutum S. Francisci continuavit, ut nunquam regularem Regulæ ad Litteram Observantiam deseruerit, à quo suo tempore nomen accepit; nunquam à vero, atque in Regula præscripto, ac unico Ordinis Capite, & S. Francisci legali, ac legitimo successore se separaverit; nunquam mutaverit formulam professionis illius, quam S. Franciscus cum duodecim primis Sociis emisit in manibus Innocentii III. Quæ omnia simul sumpta in aliis Minoritanis Familiis non ita inveniunt, quantumcunque aliàs in Ecclesia Dei floreat, atque ejusdem Patris Filii in ea fructificent.

Num. 44. Deinde Decretum loquitur de Ordine *universo*, ejusque ab antiquo usuali habitu, seu de *Ordine Minorum* (nedum quoad participationem Regulæ, ejusque quantumcunque strictam Observantiam, de qua non disputamus, sed & quoad continuandam, juxta caput 8vum Regulæ Caputum successionem) à S. Francisco instituto, cujusque, velut Corporis, ipse primum Caput fuit; Inquirebaturque ab ante, quamnam trium laudabilium Familiarum forma habitus nedum esset regularis, sed etiam antiquitati Ordinis, variantibus temporibus, magis conformis: sub qua inter alios Ordinum Fundatores, convenientius repræsentandus foret S. Franciscus Seraphicus,

eius, ut Sanctus, simul & Fundator, atque
 Ordinem suum quóque exhibens: Et ita inventa,
 atque ad lapidem Lydium probata, ac Or-
 dinis antiquitati magis conformis Judicata, &
 electa fuit forma illa, quâ utuntur Observan-
 tes, qui cum aliis, tam per Leonem X. unitis,
 quàm etiam ex post sub eodem continuato Ca-
 pite exortis Reformationibus constituunt Or-
 dinem, qui solus vi Leoninarum Constitutio-
 num; *Itē & vos, ac: Omnipotens Deus.* Dici
 potest simpliciter, & sine addito aliquo restri-
 ctivo: *Ordo S. Francisci,* vel *Ordo Minorum,*
 Et illius Minister Generalis solus sese inscribit,
 & à Summis Pontificibus inscribitur. *Mini-
 ster Generalis totius Ordinis Fratrum Minorum.*
 Alii debent addere restrictivum, v. g. *Conven-
 tualium,* vel *Capucinatorum.* Quod totum est,
 & infra ostendetur esse de Jure claro. Statua
 etiam Vaticana sub Fundatoris exhibitione, ut
 asseritur, hanc Epigraphen tenet: *Ordo Mi-
 norum.* Ex qua inscriptione M. Verinus pag.
 190. ex Patre suo Hierotheo Statuam illam,
 quoad formam habitus, per *crebriorem* suam
ocularem visum Juxta regulas Anathomicas sata-
 git dividere inter omnes tres Minoritanas Fa-
 milias, additque representationem illam tri-
 plicem *non absque Dei nutu esse Mysterosam.* In-
 terim totum Misterium satis exponitur in saepe
 mentionato Decreto, quod excludens Hiero-
 theanam hanc divisionem, vult totam repræ-
 senta.

sentationem, ex causâ in illo allegata, esse Observantinam. Unde non ad solam illam Statuam (præsertim sinistro oculo observandam) sed & ad hoc Decretum debuisset R. P. Hierotheus, crebriorem suam applicare ocularem visum, ne & M. Verinus erraret.

Num. 45. Interim (crebrioritate visûs fortè fallente) Epigraphe, seu Inscriptio Statuæ ab assertoribus non est benè Observata; utpote, quæ in rei veritate est talis: *Fundatori suo Ordo Minorum erexit anno Jubilai MDCCXXV.* Ordo autem erigens juxta assertum M. Verini sup. cap. 1. N. 2. adductum, *nervosa est Religio Observantium*, quæ proinde & Ordo Minorum est, & S. Franciscum (qui, testante Regulâ, unicum sub uno Capite fundavit Ordinem Minorum,) nedum ut Patrem & Legislatorem, sed etiam ut Fundatorem, primûmque suum Ministrum Generalem respicit. Ne autem quis nimium oculatus errorem esse existimet in eo, quòd contra hanc Inscriptionem aliàs dixerimus, Statuam anno 1726. esse erectam, notandum venit, quòd inter confectionem, seu absolutionem Statuæ, atque inter ejus in Vaticana Basilica realem, & Ordinatam erectionem, annus utique potuerit esse mutatus; unde erectio illa, utroque anno pro parte eurrente, intelligi valet perfecta absque contradictione. Interim Statua Inscriptionem non tenet à Modesto Verino ejusque R. P. Hierotheo.

theo assertam, scilicet: **ORDO MINORUM.**

Num. 46. Dixeram in *Dialogo Contin.* (pro-
ut M. Verinus sibi pag. 184. objicit) „ quod si
„ ego etiam contra quoscunque Caputii assu-
„ turam ad Habitum ex Regula vellem intelli-
„ gere, equidem meum Judicium mutarem,
„ vel erubescerem illi inhaerere, ex eo, quod
„ nec in S. Bonaventura, nec in ullo alio anti-
„ quo Expósito de illa mentionem fieri inve-
„ nirem. „ Ad quod M. Verinus respondet:
faculum, quo P. Matate Capucinos petit, hi sic
in eundem retorquent: si ego Modestus Verinus
contra quoscunque Caputii sejunctionem ab habitu,
sive non assuturam ex Regula vellem intelligere &c.
repetit superiora mea verba utque ad finem: si-
bique de Victoria veluti applaudens subjungit:
Quod telum Adversarius tam diu dissimulanter
ferat, usque dum ostenderit, quibus modis, seu
terminis S. Bonaventura, & alii Expósitores an-
siqui iradant, quod tunica, & inassutum Capu-
tium, cum Mozetta, sive Lunula, ex mente
Legislatoris genuinum habitum Minoris professi
constituant, ac representent. Et quanquam
confidat id nos non posse præstare; attamen
pag. 192. Nos pro parte, ex sua discretione
excusat dicens: *Ne erronea cogitatio fallat, quasi*
M. Verinus omnem prorsus discretionem exuerit.
En! ultero fatetur, quod RR. PP. Observantium,
Recollektorum, ac Reformatorum habitus, nec

se toto, nec absolute peccet, nec ut sic cognoscatur à Summis Pontificibus peccare &c. Deinde discretionem suam immediate continuans, peccatumque nostrum per Pontifices [saltè secundum quid] abstergens, formam nostram, uti etiam aliàs solet, Pontificiam facit. Ubi magnas habemus grarias pro discretionè, majoresque haberemus, si se toto discretus, totum etiam habitum nostrum à peccato absolvisset. Non ingratum pariter fuisset; si ex Summis Pontificibus unum nobis nominasset; vel, qui habitum nostrum non se toto, consequenter secundum quid adhuc peccare pronuntiasset; vel saltè, cui mutationem nostri habitus, unà cum irregularis nostræ novitatis legitimatione referre debeamus acceptam.

Num. 47. Deinde judicet æquus Lector, an ego in illis verbis RR. PP. Capucinos *Jaculo petierim*, qui contra spiritum privatum loquens, assuturam Caputii nunquam censuravi, multò minus irregularem dixi, aut cogitavi, sed illius ex sensu Regulæ necessitatem ad hoc solum negavi, ut formam nostram Observantiam, Boveriano, Hierotheano, ac tandem hujus Anonymi Jaculo petitam, regularem esse defenderem, ne tacendo videremur concedere, juxta dictum Cælestini Papæ ad Episcopos Galliarum: *non caret suspitione taciturnitas; quia occurreret veritas, si falsitas displiceret.* Atque error cui non resistitur, approbatur; & veritas, cum

cum minimè defensatur, opprimitur. Quos binos textus, ex meo primo Dialogo mutuatos M. Verinus pag. 348. sibi arripuit: benè quidem, si ad primum Aggressorem æquè pertinerent, quàm ad me, qui nunquam, nisi Defensorem egi.

Num. 48. Modestiùs sanè, Veriùsque ante Jaculatores suprà dictos scripsit suprà laudatus Hieronymus à Politio Capucinarum Generalis, cui tale Observantini habitus peccatum nunquam videtur incidisse, vel saltèm ex calamo nunquam excidit; unde super Regulam cap. 2. n. 99. de Professorum duabus tunicis loquens solùm ait: *ut scilicet una sit interior tunica Fratris concessa sine Caputio, quam velle libertatis est: & altera cum Caputio exterior, qua dicitur habitus, quem professi necessariò portare tenentur.* Prout etiam S. Bonaventura, aliique antiqui per tunicam cùm Caputio habitum exteriorem intelligunt, nec assuturam rejicientes, nec urgentes, utpote, de qua nullam mentionem faciunt. De tunicis autem Novitiorum idem à Politio Num. 68. loquens ait: *debent dicta dua tunica esse sine Caputio, cujus loco conceditur Caparo, ut in hoc habitus Novitiorum ab habitu professorum distingnatur.* Deinde ad congruentiam assutionis in professis, & non assutionis in Novitiis inclinans subdit: *& satis congruè per hunc (scilicet per Caparonem distinguuntur) quia per divisionem caparonis à corpore tunice, cui*

non debet esse assutus, appositè designatur, quod Novitii nondum sint Corpori Religionis immobiliter assuti, seu obligati. In quibus verbis laudabili Capucinatorum habitui sua congruentia, accomodatis, & aliunde respectu Observantium (utpote qui non ab similem congruentiam in non afflictione caparonati Caputii in Novitiis habent) nullatenus offensivis; in quibus inquam, prælaudati Hieronymi verbis diligenter advertite: quod à Novitiis Caputium excludatur, utpote *cujus loco conceditur eis Caparo*, quem deinde, dum dicit, debere esse inassutum habitui, non loquitur de inassuto Caputio, quod excludit, utpote Caputium à Caparone distinguens; consequenter de plano non consentit cum M. Verino, qui pag. 182. per particulam (*sine*) vult excludi, non Caputium, sed solam assuturam ejus, atque per consequens præterdit, per contrariam particulam (*cum*) Caputii assuturam ipsis etiam *caecutientibus evidentem & perspicuam fieri*. Mihi sanè (forsitan nimium cæcutio) non est evidens, quod, si juxta Hieronymum illum particula (*sine*) ipsum Caputium à Novitio excludat, & contrarians particula (*cum*) Caputii assuturam appellare, ac concludere intelligatur: quod inquam tunc *contraria juxta se posita elucescant*, ut adducit M. Verinus; quia, si tò *cum* appellet assuturam, & tò *sine* ipsum Caputium, contrarietas non est, quia circa idem non est; &

con-

consequenter non quadrat tritum illud Aristotelicum à M. Verino adductum : quod enim de tibiis conceditur, poterit de Calepodiiis negari.

Num. 49. Dum autem tam nostri, quàm Capucinatorum Novitii modò Caputia portant, idque absque eo, *quòd continuà in Regulam transgressione peccetur*, prout M. Verinus pag. 183. arguendo timet : dic Novitiorum Caputis tegumentum non esse Caputium, sed Caparonem; unde dum apud nos in pœnam pecia panni ad modum Novitiorum nostrorum Caputio alicujus alluitur, dicitur talis ad Caparonem reductus, prout pœna illa in nostris statutis nominatur, sicque ex Caputio fit caparo. Vel si tibi hoc non placet, quod mihi equidem sufficeret; aut, si caparo tibi nimium sit Caputium, seu ad illius esse accedat; equidem utrimque res salva est: si enim (Regulâ in terminis permittente) in potestate Ministrorum est, Novitiis usque ad eò ipsum Professorum habitum statim, & ab initio concedere, si secundum Deum ipsis videatur, utique possunt etiam tale dare Caputium, per quod Novitii ad habitum Professorum ita solum accedunt, ut equidem per peciam à Caputio dependentem sufficienter adhuc distinguantur. Forma autem Caparonis non in omnibus Regionibus eadem est: Recollecti enim in Germania distinguunt Caparonem à Caputio, per

peciam panni ante pectus usque ad cingulum pendentem ; in pluribus autem , teste Marchantio , Provincia Hispaniæ Novitii Observantiæ pro Caparone portant Capurium , quod in figura ab utraque parte , scilicet à tergo , & ante pectus ad Cingulum producitur , quale est ferè Caputium *Minimorum* , & cujusmodi ferunt in his Regionibus Novitii Capucinatorum . Omnia cum Regula , & pro Deo ; nihil pro Critico .

Num. 50. Interim non nihil adhuc ad superiorem M. Verini teli repercussionem ascendamus . Si ego mi M. Verinè ità arguerem : nullus Christianæ doctrinæ probatus Expositor dicit , quòd Clerici pro imitatione Christi , necessariò , & vi præcepti teneantur nutrire barbam , ergo hæc non est de præcepto nutrienda . Et tu écontra argumentum hoc ad rasuram Clericorum vertens inferres : nullus probatus Expositor dicit , quòd Clerici pro imitatione Christi , & vi præcepti teneantur barbam radere ; ergo hæc non est de præcepto radenda . Verum quidem diceres , benèque inferres ; ast me tua repercussione non tangeres , nec *telum mihi dissimulanter ferendum* infigeres : nisi ego fortè dixissem rasuram barbæ ex Evangelio , seu Christiana doctrina esse præceptam ; veluti tu in nostro sistemate dixisti , & urges , assuturam Caputii de præcepto esse ; quod sicut ego nego , sic sejunctionem ejus , seu non
assutu-

assuturam obligare nunquam affirmo, sed superiorum meorum iudicio determinationem huiusmodi velut accidentalium relinquens, sine scrupulis obedio. Argumentum itaque negativum supra pro me erat, scilicet, *non exponitur præceptum, ergo non est obligatio*; quam obligationem tu affirmas sicque aliter, quam per simile argumentum negativum probare debuisses, & adhuc debes; scilicet clarum assignando præceptum affirmativum talis obligationis: nam (licet *propter nostrum affirmare, vel negare nihil in re ponitur*, ut nobis dicitur I. de Interpret. c. 6.) *ei incumbit probatio, qui dicit, non qui negat.* l. 22. ff. de probatione. Quicumque mi M. Verine! sub ficto nomine sis, saltèm Professore juris, aut Jaculatorem Philosophicum te non ostendis. Interim, si telum tuum, quod tam dextrè retortum putas, etiam usque ad deliquium animi me te egisset, redirem tamen ad spiritum, legens Decretum Apostolicum, quod Cap. 1. N. 3 ostendi etiam tibi legendum; quod scias mihi pro scuto esse, licet nec alia pro defensione Veritatis arma deficiant.

Num. 51. In Indice posthumo, quem M. Verinus suo Discursui Polemico jam publicato adhuc adjecit: sub lit. F. ponit, quòd *S. Franciscus, sicut certam habitus religiosi formam portavit, ita & eandem in Regula sua præcipivè præscripserit*, remittitque ad pag. 164. 167. 76.

Ad quod dico imprimis cum P. Marchantio in Exposit. Reg. cap. 2. q. 7. *Plures (cheu) modò quaestiones fiunt de figura Caputii, quàm de forma regulariter vivendi: nec hujus disputationis terminus esse potest, ubi opinionis, & diversa sentiendi terminus deest.* Et post pauca idem Marchantius hæc sibi objiciens: *Illæ videtur esse magis congrua forma Habitûs & Caputii, quàm S. Franciscus, & primi Patres portaverunt;* respondet; tantam fuisse ante illa tempora (loquitur de temporibus S. Bonaventuræ) inconstantiam in figura, & forma habitûs, ut ex post Joannes XXII. ipse in re ista ad solam Regulam recurrat; *in qua, ut inquit, nihil est determinatum.* Unde (pergit Marchantius) verisimile est, nihil fuisse omnino stabile. Neque ipse S. Fundator eandem accidentalem formam semper tenuit, cum diversos habitus juxta devotionem offerentium acceptârit, quæ non poterant omnes esse ejusdem omnino figuræ, & mensuræ. Interim [ut in Prefatione ad *viam Franciscanam* de origine & incremento regularis Observantiæ refertur] S. Bonaventura, quæ S. R. E. Cardinalis, & Episcopus Albanensis effigiem S. Francisci cum Caputio Mozettato, seu Observantino in summitate sui Baculi Pastoralis collocatam habuit. Imò, si ad alias antiquitates velis, Mozettam invenies in Missali, & Casula S. Ludovici Episcopi Tolosani 1295. in Antipendio Nicolai IV.

1288. in Ciborio S. Bonaventuræ 1273. in Pallio Altaris Reginae Cypri 1231. quæ omnia ostenduntur Assisii ante tempora Joannis XXII. & quoad ultimum, quinquennio post Obitum S. Francisci. Item Magistratus Paduanus Anno 1257. annis 26. post obitum S. Antonii in forma Mozettata erexit statuam ejus; quam S. Bonaventura utique vidit ante annum 1260. quo formam illam universalem fecisse dicitur. Et horum tibi testis sit Antonius Lucii in *Rationibus Historicis* pag. 298. Saltèm quatenus hæ ipsi adscribuntur. Cur quæso contra hunc non agis, sed me jam 2dò sub nomine tum vero, tum ficto aggredieris, ipsaque has *Rationes Historicas* sapissimè obrudis, imò de harum non spernenda autoritate in Discursu Polemico specialem Quæstionem instituis?

Num. 52. Insuper in aliàs citato Libro *Il fume del terrestre Paradiso*, in quo quàm plures ante tempora Joannis XXII. factæ, & authenticæ, ut præfertur, copiatæ imagines exhibentur, quæ repræsentant S. Franciscum, & antiquos Minoritas cum Caputio rotundo, & Mozetta, seu Collari versùs pectus. Videlicet fol. 289. una Assisii operâ antiquissimi Pictoris Giotti. fol. 292. Tres Assisii ejusdem Giotti, fol. 296. Imago S. Francisci ejusdem Pictoris. & fol. 449. aliæ depictæ Assisii ab eodem Giotto; quas curavit depingi noster Cardinalis F. Matthæus de Aquasparta creatus Cardinalis

à Nicolao IV. Anno 1288. Item fol. 337. Imago S. Francisci depicta etiam Assisii à Pictore vulgò dicto *Cimabèr*, qui fuit Giotto antiquior, &, ut putatur ejus Magister. fol. 329. quatuor Imagines, de quibus supra, in Antipendio Altaris S. Francisci Assisii, vulgò *Paliostra*, Missæ Assisium à Nicolao IV. fol. 320. à tergo alia quatuor in simili Antipendio Assisii ejusdem Nicolai IV. fol. 321. Altera Imago Assisii in Calice missò ab eodem Nicolao IV. fol. 343. duæ Imagines in Civitate Veronæ existentes de Anno 1230. cum parva Mozetta, quarum una exhibet S. Franciscum omnino imberbem, fol. 448. fol. 451. altera ejusdem S. Patris depicta senis in Tuscia Anno 1300. fol. 477. Iterum alia S. Patris Francisci depicta Anno 1270. fol. 478. una depicta anno 1237. fol. 465. & seqq. variæ Florentiæ depictæ à Giotto in Conventu S. Crucis anno 1296. Deinde alia depicta ab Arnulpho Lipo anno 1294. Omnes inquam adductæ Imagines representant in præfato Libro Fratres Minores cum Caputio non pyramidali, sed magis rotundo & cum Mozetta. Et cum ibidem legantur factæ ante annum 1328. in quo accidit schisma, falsum apparet Lectori, quantumcunque etiam distracto, quòd ante dictum schisma Fratres Minores tali Mozettato Caputio non fuerint usi, & quòd à Joanne XXII. talis forma fuerit in Ordinem introducta occasione

sione hujus schismatis. Hæc uni fortè, aut alteri ad nauseam nimis fusè adduxi, ne mihi per Modestum Verinum denuò objici valeat (proùt pag. 196. facit) quòd declinaverim Hierotheana argumenta ex antiquis Picturis desumpta, quæ M. Verinus hucusque putavit pro solo pugnare pyramidalis Caputio. Romæ etiam in Conventu 12. Apostolorum, qui Conventualium est, ab antiquo depictæ conspiciuntur Imagines S. Francisci, S. Antonii Paduani, & S. Ludovici Episcopi Tolosani in habitu Observantino, & quidem ità, ut S. Ludovicus Mozettam, seu Collare Caputii [quod, ut asseritur contra essentialia Regulæ est] habeat positum super pluviale.

Num. 53. Et nihilominus superiùs mentionata instabilitas eò verisimiliùs pro primis illis temporibus est apprehendenda, quò etiam post introductam expost uniformitatem, postque nonnullorum Pontificum jam editas Declarationes, equidem uniformitas illa in omnibus stabilis non fuit. Unde Alvarus Pelagius, ut suprà notavimus, Joanni XXII. ad annum 1316. Contemporaneus Lib. 2. art. 76. de *Planctu Ecclesie*, ob multorum vanitatem plangens Ecclesiam, plangit & suum Ordinem dicens: *Longissimos habitus sub colore honestatis, & cappas, & tunicas deferunt, & Caputia usque ad nates: ut, qui magis est Caputiatus, magis se reputet &c.* Et quid mirum? cum ipso adhuc vivente S. Francisco, &

coram agente, F. Elias de Cortona, aliiques de quibus non semel conquestus est S. Pater, fimbrias dilataverint; prout expressè etiam in Caputio longiori fecisse Eliam, Francisco apud Ægyptios agente, scribunt Marianus, Marcus Ulissiponensis, & Cateri apud Arturum. *Quod in his ipsis* (ait idem *Arturus* in Martyrol. Franciscan. ad diem 3. Augusti) scilicet in Lateranensibus, & Liberianis (quas M. Verinus tantopere jactat) Vermiculati operis Imaginibus planè probatur: nam aded longum præferunt effigiatæ Sancti (Franciscus & Antonius) habitum, ut etiam subcinctus, & suprâ Cingulum colligatus, justam excedat, vel adæquet longitudinem vestis, quam Franciscus gestabat, quàmque illius Mensuræ fuisse scribunt Antiqui nostri Legendarii, ut subcincta absque ulla hujusmodi suprâ Chordam collectione terram non tangeret; diffluentibus autem fimbriis, quæ præcinctæ vel correptæ in his conspiciuntur effigiebus, ad unum, vel alterum palmum per terram habitum trahi oporteret. Hoc idem ego hæc scribens actualiter observo in dictarum Imaginum delineationibus, quas in manibus habeo, nam tanta in eis apparet ejusmodi suprâ Chordam habitus collectio, ut nihil de illa, seu de cingulo appareat.

Num. 54. Deinde (ad superius M. Verini assertum ascendendo) aliud est loqui de forma habitus & Caputii, aliud de forma Caputii, aut

aut habitus tali: *Forma talis* Caputii nulla substantialis est: cum per Aristotelem 2. *Physic. artificialium materia tota sit illorum substantia*; et si portata fuerit à S. Francisco, qui formam Caputii quadratam portavit, Recollectis non absumibilem, prout visum est. Et equidem ad hanc non obligat præceptum Regulæ, quæ non de tali, vel tali, sed simpliciter loquitur de *forma Caputii*, quæ suo modo substantialis est, quatenus ipsum esse Caputii, quod Regula habitui superaddendum vult, constituit; sicque ad esse, & non ad tale esse Caputii ordinatur. Si proinde M. Verinus de hac forma loqui velit, verum est, S. Franciscum in sua Regula præceptivè præscripsisse Caputium, quod unà cum forma sua constitutiva, est Capitis tegumentum; ab illòque, quod ipse portavit, quoad suam essentialem formam non discrepans. Dum autem M. Verinus pag. 186. quærit 1. mò; Cur (si penes Ministros sit facultas quoad accidentales habitus & Caputii formas disponendi) S. Pater in sua Regula nullo profus verbo tam *ample facultatis* meminerit? 2. dò Si juxta me facultas hæc in ipsa Regula contineatur: cur Joannes XXII. de consilio Cardinalium illam concedere debuit? adeoque infert, quòd Papa juxta meum sentum, vel actum egerit, vel præhabito Ministrorum juri, novum robur adjece- rit, de quo tamen, inquit, Constitutio illius nihil dicit. Ubi

Num. 55. R. ad 1mum : quòd S. Pater suam Regulam brevem , & quasi ex micis Evangelicis (ut aliquando visio ipsi superna monstraverat) in unum panem voluerit esse congestam ; Unde , sicut ipsum sanctum Evangelium (quod doctrinam suam necessariam abundanter tradit) Ecclesiæ nihilominus explanationi , ac Declarationi locum relinquit ; ità & Vir Evangelicus , & Sanctus noster Legislator suo modo processit. Ad quod facit illud , quod suprà ex Decretali : *Quorundam* ; adduxi , scilicet ; *non enim particularium omnium certa potest dari scientia , neque horum , cùm infinita sint , contingit fieri disciplinam . Non ars , non Regula circumstantias omnes , accidentiaque complectitur & habent in illis minores subesse majoribus , illis que obsequi , illisque intendere : non incertis solùm , verum etiam in dubiis , & incertis &c.* Ad 2dum dico : quòd si Modestino illi dubio ad votum ejus accederemus , tunc omnes Declarationes Pontificias , circa Regulam determinantes , & Fratrum dubia ante Joannem XXII. resolventes (scilicet Gregorii IX. qui viventi Francisco familiaris fuit , & de mente ejus sibi constare testatur ; Nicolai III. & Clementis V.) vel deberemus dicere dispensativas ; vel (si in ipsa Regula ipsorum Declarationes jam præcontinebantur) dictos Pontifices actum egisse , aut præexistenti juri novum robur adjecisse . Sanè actum illi non egerunt : quia Fratrum dubitantium

tium conscientias clariori obligationis declaratione sedârunt: atque ex ipsis Regulæ visceribus, mentem Legislatoris indubitabili quodammodo autoritate ob oculos posuerunt; & sic Regulæ (ut dies diei scientiam manifestet) claritatem, aut etiam (si ità veli) robur addiderunt; quod ipsum in declaratione exprimere, non est necesse: quia robur legis, seu Regulæ relinquitur, & veritas, seu Regulæ nos religantis intentio solùm manifestatur: Imò eo ipso, quò lex vel Regula declaratur, robur illius à declarante jam agnoscitur: quia frustrâ illud operosiùs declarando exponeret, quòd roboris adjectione indigere agnosceret: potiùs enim tunc ex plenitudine potestatis statueret, quòd declarando vellet.

Num. 56. Occasione hujus quæres: Cur tot Minoritanæ Regulæ Expositiones, Pontificùmque necessariae Declarationes prodierint, quot de aliis tribus Regulis in Ecclesia Dei principalibus, Basilii scilicet, Benedicti & Augustini non inveniuntur? R. Rationem disparitatis in promptu esse: quia omnes aliæ non minùs Sanctissimæ Regulæ, præter ea, quæ ad tria vota essentialia spectant, in Conscientia non obligant saltèm sub mortali. Regula autem Minoritana (prout Nicolaus III. & Clemens V. ea declarârunt, ac enumerârunt) septem continet præcepta formalia, duo inhibitoria, quatuor habentia vim præcepti, & duodecim

decim æquipollentia, quæ omnia ad prædictorum Pontificum Declarationes obligant in conscientia, & sub mortali: sunt autem sequentia:

Formalia I. Quòd totus Ordo teneatur præstare Obedientiam & reverentiam Domino Papæ & Ecclesiæ Romanæ, *Cap. 1.* II. Quòd Fratres nullo modo denarios, vel pecuniam recipiant, *Cap. 4.* III. Quòd Fratres obediant suis Ministris in omnibus, quæ promiserunt Domino observare, *Cap. 10.* IV. Quòd Fratres non habeant suspecta consortia mulierum, *Cap. 11.* V. Quòd non ingredientur Monasteria Monachorum, *Cap. 11.* VI. Quòd non fiant Compatres Virorum, vel mulierum, *Cap. 11.* VII. Quòd Ministri petant unum de Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinalibus, qui sit Protector, & Corrector hujus Fraternitatis, *Cap. 12.*

Inhibitoria: I. Quòd nullo modo liceat Fratribus de ista Religione exire, *Cap. 2.* II. Quòd Fratres nihil sibi approprient, *Cap. 6.*

Habentia vim præcepti, etiam obligantia ad mortale ex Declaratione Pontificum: I. Quòd Fratres teneantur recurrere ad Ministros Provinciales pro casibus reservatis, *Cap. 7.* II. Quòd habeant unum de Fratribus istius Religionis in Generalem Ministrum, *Cap. 8.* III. Quòd Ministri, & Custodes teneantur insimul convenire pro electione successoris Ministri Generalis, *Cap. 8.* IV. Quòd, si aliquo tempore appareret universitati Ministrorum Provincia-

lium,

lium, & Custodum, prædictum Ministrum non esse sufficientem, debeant eligere alium.

Cap. 8.

Equipollentia, Ex Declaratione Pontificum prædictorum similiter obligantia sub mortali:

I. Quòd Fratres habeant unam tunicam cum Caputio, & aliam sine Caputio, qui voluerint habere, **Cap. 2.** II. Quòd illi tantum, qui necessitate coguntur, possint portare calceamenta, **Cap. 2.** III. Quòd Clerici faciant Divinum

Officium secundum Ordinem S. Romanæ Ecclesiæ, & Laici dicant: Pater noster. **Cap. 3.** IV. Quòd Vestimentis vilibus induantur **Cap. 2.** V. Quòd Fratres Jejunent à festo omnium Sanctorum usque ad Nativitatem Domini, Sanctam

Quadragesimam Resurrectionis, & feriis sextis per totum annum **Cap. 3.** VI. Quòd non equitent, nisi manifestâ necessitate, aut infirmitate cogantur, **Cap. 3.** VII. Quòd Ministri, & Custodes sollicitam curam gerant pro necessitatibus Infirmorum, & aliis Fratribus induendis, **Cap. 4.** VIII. Quòd Fratres serviant Fratribus infirmis **Cap. 6.** IX. Quòd Fratres non prædicent in Episcopatu alicujus Episcopi, cum ab eo illis fuerit contradicendum, **Cap. 9.** X. Quòd nullus Fratrum populo audeat prædicare, nisi à Ministro Generali hujus Fraternitatis fuerit examinatus, & approbatus, **Cap. 9.** XI. Quòd ubicunque sint Fratres, qui scirent, & cognoscerent, se non posse Regulam Spiritualiter

obser-

observare, possint, & debeant ad suos Ministros recurrere, *Cap. 10. XII.* Omnia, quæ ponuntur in Regula, quoad formam habitûs, tam Novitiorum, quam Professorum; & ad modum receptionis, ac Professionis spectantia: in quo multæ Conditiones obligatorix comprehenduntur, *Cap. 2.*

Hæc omnia, si simul jungantur viginti quinque sunt; & licet in Declarationibus prædictis Viginti octo sint, reducuntur tamen ad præfatum numerum; nam reliqua tria, insimul declarata, includuntur in suprâ dictis; E. g. Quod Fratres teneantur obedire successoribus S. Francisci, ut dicitur *Cap. 1.*, includitur in illo *Cap. 10.* Quod teneatur obedire Ministro Generali; & sic de Cæteris.

Num. 57. Volueram in 1mo Capite, usque ad sum reservare statuariam M. Verini resolutionem, quam ponit pag. 201. ast, ne in illo loco (ubi magis seria cum ipso habeo tractanda) ad majorem nauseam iterum cogar Caputari, eandem hic sub finem hujus materiæ nonnihil inspiciam. R. P. Hierotheus in Vaticana Statua non observaverat Observantem, nisi in solo Caputio: contra quod ego, non tam argumentum faciens, quam ipsum de defectu reflectionis admonens in *Dialogo Contin.* notaveram, quod Observantes saltèm statuisset à Capite: ad quod M. Verinus pag. 201. reponit, mihi que opponit: *En argumentum marmoreum, quod ex Ma-*

tareno superius indicato sensu, nil magni efficere potest: Statua illius Caputium, testibus oculis, non prominet in Capite, sed lapidis (vult dicere Statuæ) dorso, & Scapulis inhaeret, qua sunt partes ad Caput nihil conferentes; unde si ex marmoris hujus Caputio extorquendus sit Ordinis primatus, oportuisset rem ordiri non à dorso, nec à Scapulis, sed vel à Capite per Caputium recto, vel à partibus, qua Capiti co- & inhaerent, ac illud tum ornant, tum integraliter formant. Ad hac, si Statua, qua se totis Capucinum figurant, in opinione Matarena, nil probant, quid solùm Caputium in Statua Vaticana probabit?

Num. 58. Respondeo: Imprimis, si M. Verinus post dorsum Statuæ inspexisset, Decretum superius Cap. I. N. 3. per me adductum, tunc pro repræsentatione Observantina non præcisè Caputium vidisset, & simul alias Statuas, quas ipse adducit, cum illa Vaticana ad æqualitatem non probare didicisset, utpote, quæ per Decretum hujusmodi concomitans non sunt legalizata. Deinde, licèt Caputium Lapidis vel Marmoris Vaticani (ut Caput discoopertum appareat) per accidens in dorso sit, & non promineat in Capite; tamen per se ad caput pertinet, cùm ex natura sua, atque ex intentione Regulæ, sit capitis tegumentum; cui, si pro temporis ratione non deserviret, sanè respectu dorfi (aliunde ad sufficientiam per habitum recti) omnino foret quid superflui, quod nulla Regu-

la magis, quàm Minoritana in habitu abhorret, Congruentiam nihilominus, pro eo, quòd Statua ibidem stet Capite discooperto, & cum Caputio ad proprium suum usum non actualiter applicato, hanc (ne ad esse contentum tibi aliquid desit) assigno rationem: tum, quia stat *in Ecclesia*: tum etiam, quia in frequenti hominum conspectu, & aspectu ibidem exercet *representationis ministerium*. Pro hoc ultimo S. Bonaventura in suo *Speculo Disciplina* part. 1, Cap. 25. etiam pro Professis inquit: *Operto descender capite* (utique per Caputium) *Religiosus incedat: nisi ob reverentiam alicujus Ministerii, vel persone aliter agendum*. Pro Imò autem eadem parte Cap. 29. quod intitulatur: *De modo conversandi in Ecclesiis Secularium*. Sic monet: *In ingressu Ecclesia illum secum Versiculum memorantes: Introibo in Domum tuam, & adorabo ac templum Sanctum tuum in timore tuo. Et nudato capite signum Crucis cum reverentia facientes &c.* Quidni & ipsam Statuam oporteat similibus conformata esse. Risura teneatis amici, Interim cum Jocante nonnihil Jocandum erat, Quæ autem idem M. Verinus loco jam citato de abusu textûs S. Scripturæ mihi opponit, usque ad Caput 5. reservabo, ubi tanquam de magis feriis seriùs agendo. abusum hujusmodi à me abstersum, apertius in Adversarium regeram, non nisi revocatione abster-

gndum.